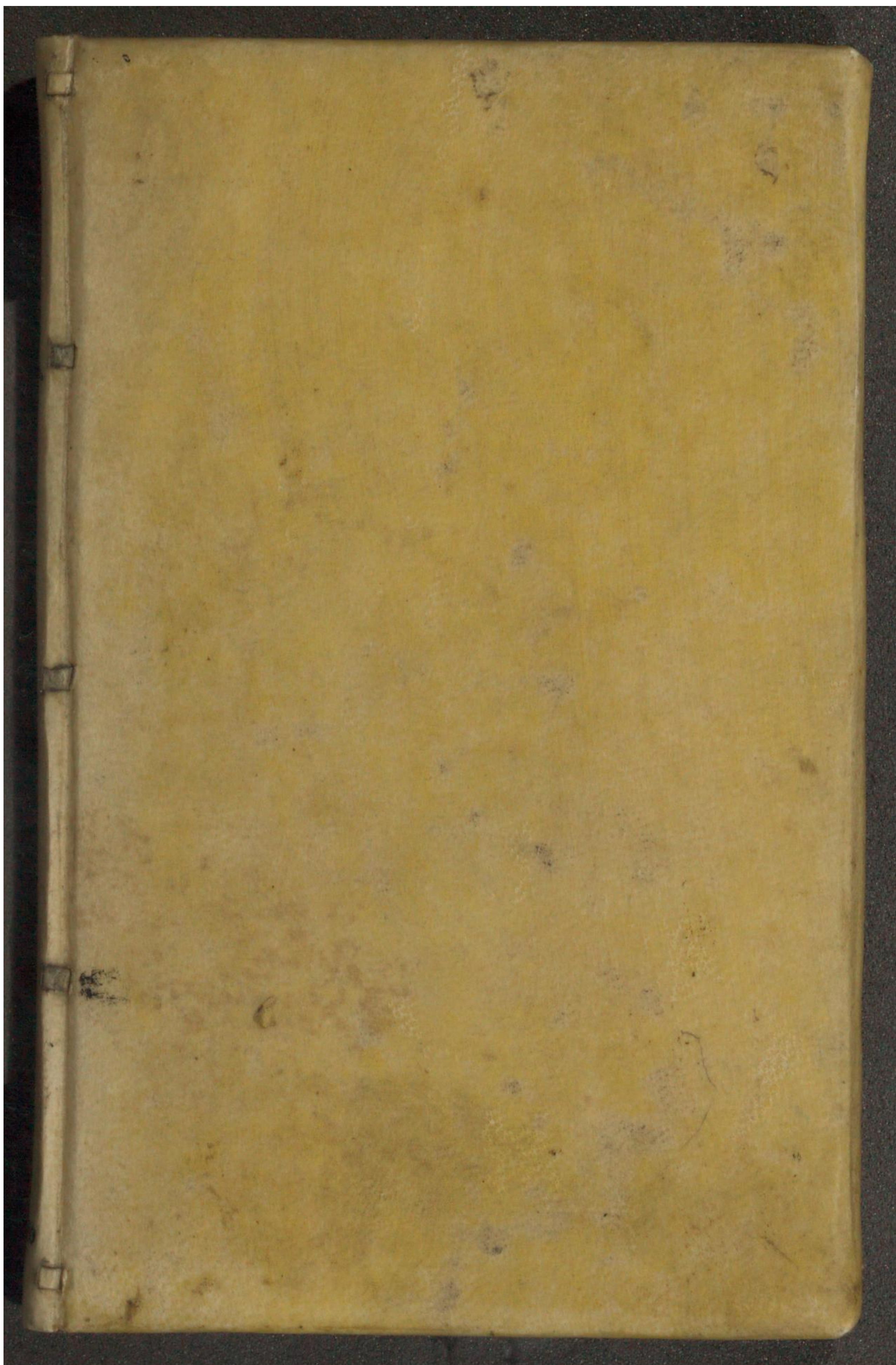
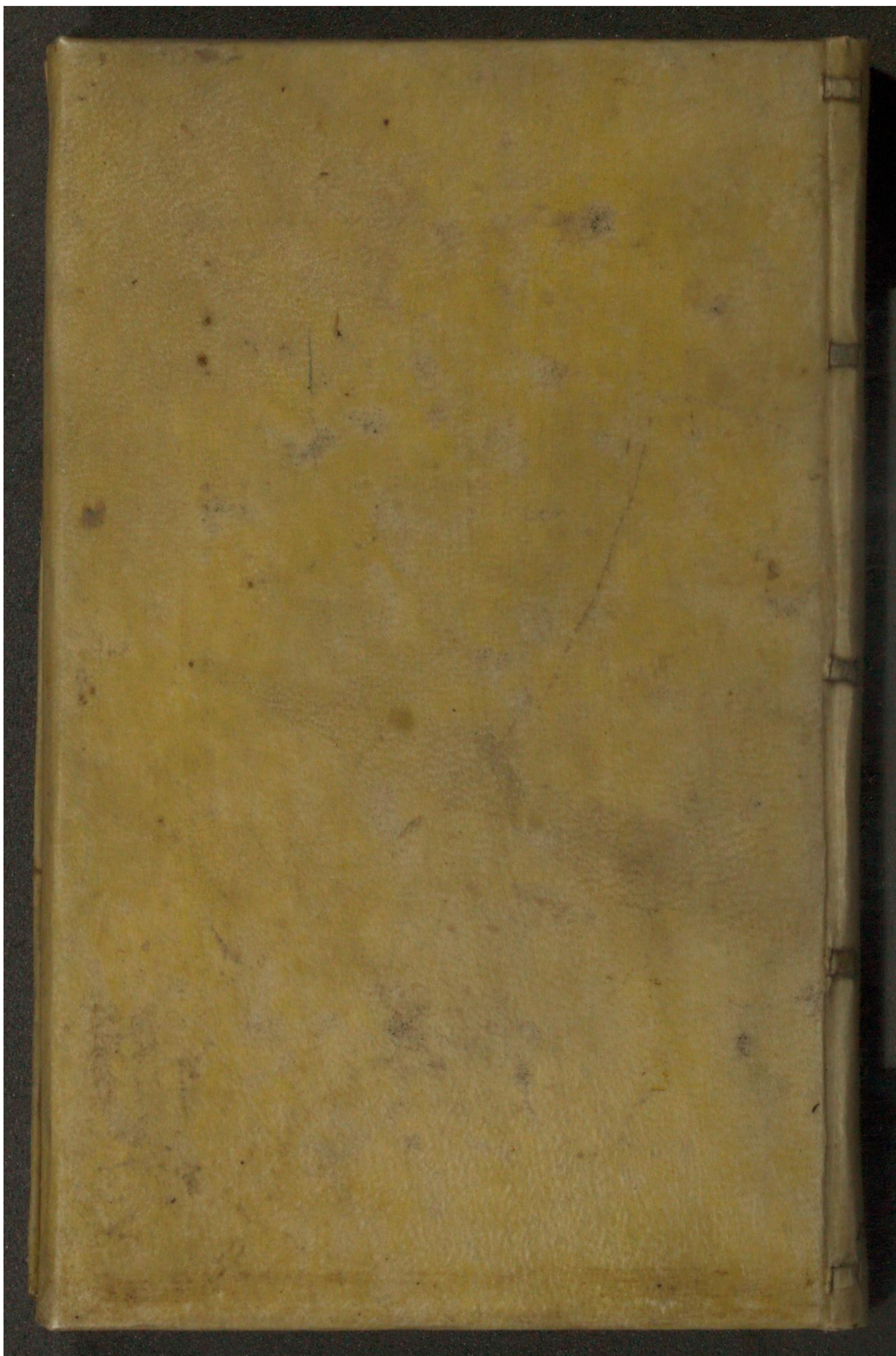
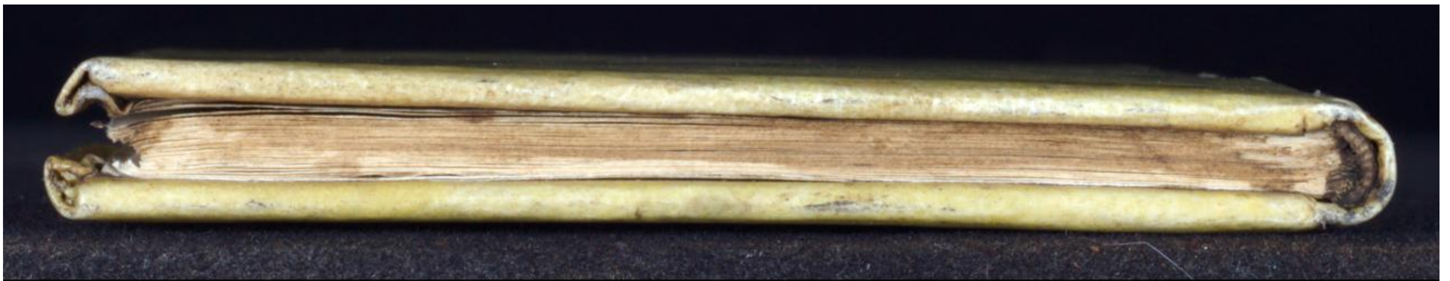
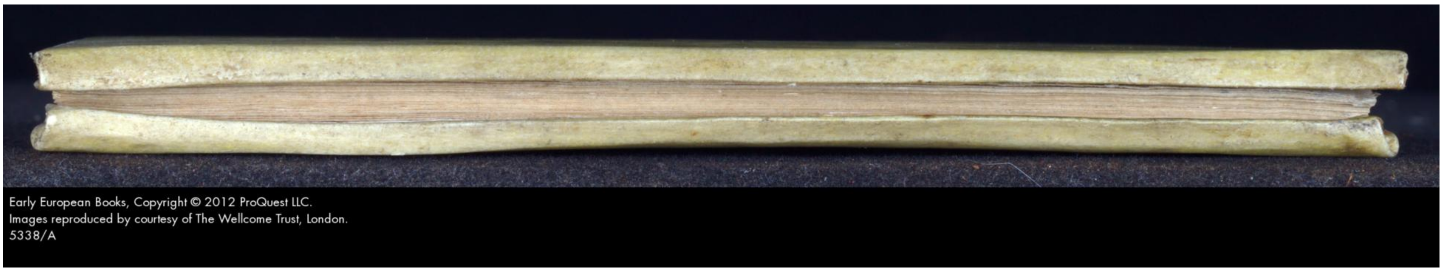

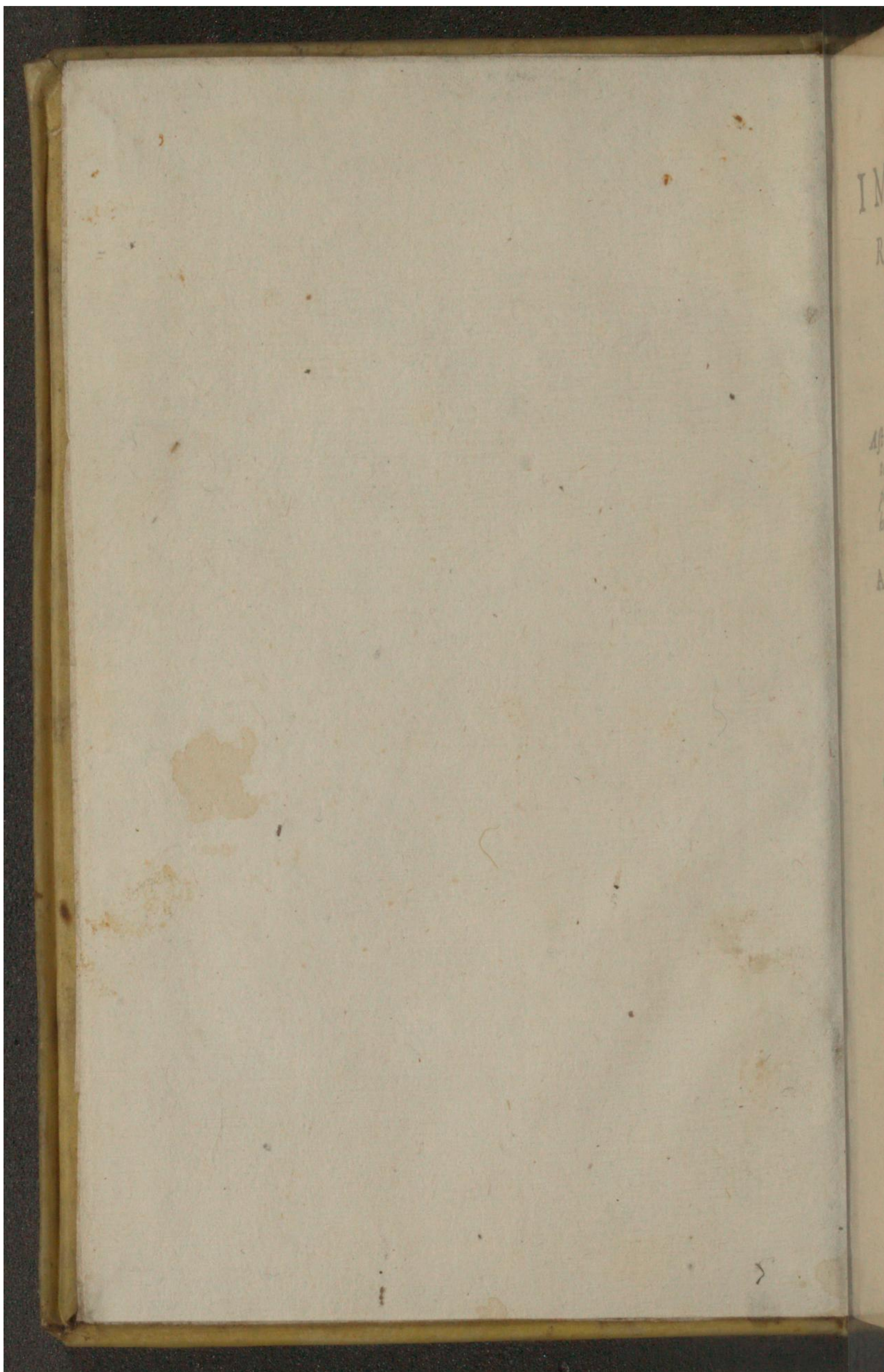

1580
Rantzovio

CATALOGVS IMPERATORVM, REGVM AC PRINCIPVM QVI ASTROLOGICAM

artem amarunt, ornarunt & exercuerunt: quibus additæ ſunt

Aſtrologicæ quædam prædictiones veræ ac mirabiles omnium temporum, deſumptæ ex Ioſepho, Suetonio, Tacito, Dione, Xiphilino, Cuſpiniano, & aliis, ex quibus certitudo ac veritas harum diſciplinarum colligi poteſt.

ADIECTVS eſt præterea tractatus de annis Climactericis, vnà cum variis exemplis illuſtrium virorum qui annis iiſdem & præſertim anno 49, 56. & 63. periere: verſus inſuper nonnulli de Planetis ac ſignis, menſiumque laboribus; quæ omnia tam lectu iucunda, quàm ſcitu neceſſaria videntur:

Collecta ab HENRICO RANTZOVIO, ac edita à Theophilo Siluio, anno M. D. LXXX.

ANTVERPIÆ,
Ex officina Chriſtophori Plantini, Architypographi Regij.

M. D. LXXX.

ORIGENES.

Quemadmodum poteſtas humana minimè tollitur, quamuis Deus, quæcumque facturi ſumus, præuideat; ſic etiam ſigna quæ ad ſignificandum ordinata ſunt, diuinitùs libertati noſtræ nequaquam officiunt. Sed eſt vniuerſum cęlum, quaſi liber quidam apertus, omnia futura in ſe ſcripta continens.

Si quis es, aut cæco volui mortalia caſu,
Aut mundum ex atomis qui coÿſſe putas;
Aſpice quæ rerum ſeries? vt corpora certa
Conficiunt curſus lege ſuperna ſuos?
E ſpecie ſpecies eadem generatur eadem;
Annus habet ſtabiles noxq́ꝫ dieſq́ꝫ vices.
Eſſe creatorem, cui ſint mortalia curæ,
Quiq́ꝫ ſuum nunquam deſerat auctor opus.
In quo ſeu prima requieſcant omnia cauſſa,
Vnde velut riuos cauſſa ſecunda trahat.
A quo principium noſtri manauerit ortus,
Vnde modus, numerus, tēpus & ordo fluant,

THEODORETVS EPISCOPVS CYRI.

DEVS gubernat hanc rerum vniuersitatem conditor, nec vt faber discedit à naui exstructa relinquẽs eam nautis gubernandam. Sed idem est, & fabricator nauis & materiæ plantator & gubernator, clauum tenens. Cuius rei testis est tot annorum conuersio & temporis diuturnitas, nihil omnino detrimenti huic naui afferens. Sed eam saluam atque integram non modò primis hominibus, sed etiam vniuersæ posteritati ostendens.

OLLEGIMVS, Lector, Siluulam quandam exemplorum, quæ ostendunt Astrorum scientiam à summis ingeniis, tam in Ecclesia, quàm extra hanc, semper fuisse expetitam: atque in hac plerosque ita versatos esse, non vt fallacibus somniis (quemadmodum nonnulli artem calumniantes scribere non erubuerunt) se & alios deciperent: sed vera, & nisi à prima caussa secundæ inhibeantur, certo euentura prædicendo, æterni sibi nominis famam ab arte compararent. Hisce exemplis, quæ excitandis bonis ingeniis ad amandam, maioreq. quàm antehac studio cognoscendã doctrinam astrologicam sufficere videbantur, adiecimus tractatum, breuem quidem, sed inprimis vtilem & scitu necessarium, de annis Climactericis, in quibus insignes maximè in hominis vita & valetudine mutationes accidere, experientia quotidiana testatur; atque eundem compluribus exemplis, tam ex sacris, quàm profanis scriptoribus petitis illustrauimus: vt homines liberaliter doctos ad considerationem harum rerum, quæ ad regendam valetudinem plurimum faciunt, inuitaremus. Estque digna sanè homine non sordidè educato diligentia ita

in harum rerum ſtudio verſari, vt & pietas erga Deum in animo accendatur, & diligentia in regẽdis moribus ac tuẽda valetudine acuatur. Etſi autem tota doctrina de Aſtrorum viribus in hæc inferiora corpora amplior eſt, quàm vt capi ab humani ingenij anguſtia poſſit; idque vel Dei ipſius teſtimonio, qui Iobum alloquens ait c.38. Numquid noſti ſtatuta cæli? Nunquid dominiũ eius ponis in terra? Quod dictum non tantùm ad Sphærarum & ſingulorum ſiderum aut ſtellarum motum pertinet; verùm etiam ad earundem influentiam, quam vocant, ſpectat & poteſtatem quam Deus illis attribuit, nobis demonſtrat. Atque huc reſpiciens Euſebius lib. Præparationis Euangelicæ 6. rectè ait: πολλῷ μεῖζον ἢ κατὰ ἄνθρωπον τὸ δύνασθαι κατὰ ἀλήθειαν ἐκλαμβάνειν ἀπὸ τῆς κινήσεως τῶν ἀςέρων τὰ περὶ ἑκάςου τῶν ὅτι ποτε οὖν ἐνεργούντων ἢ παχόντων: tamen ars ipſa vel propter amplitudinem vel difficultatem negligenda prorſus aut in odium vocanda non eſt. Nam dum ſtatuta ſeu decreta atque inde poteſtatem ſeu præfecturam ſtellis tribuit vox diuina; quid aliud quæſo innuere videtur, quàm quod paulo antè in eodẽ capite de Virgiliis & Orione dixerat Deus, in hæc inferiora corpora humana, cæleſtia agere quàm efficaciſſimè, & mutationes non tantùm in ceteris animantibus; ſed etiam

etiam in hominum corporibus efficere planè ſtupendas? Eas verò omnes adeò varias & crebras eſſe, vt captum humani ingenij ſuperent, nec explicari vlla oratione à nobis poſſint. Plenam igitur & perfectiorem huius artis cognitionem propter rerum amplitudinem, humani ingenij imbecillitas aſſequi nequit. Neque tamen quod diximus, ars ipſa propterea à nobis abijcienda eſt, aut damnanda: quemadmodum & ceteræ diſciplinæ, quibus perdiſcēdis humanæ vitæ fugacitas aut ingenij fragilitas non ſufficit, hoc nomine minimè à nobis faſtidiuntur. Non explicat ars medica exactiſſimè omnium morborum cauſſas aut remedia: Et, vt Hippocrates ſcribit, Ars ipſa eſt longa, vita verò breuis, & experimentum fallax: ſæpe etiam medici qui artis præcepta rectè tenent, cùm eſt periculum faciendum, aut morbo monſtrato, remedium adhibendum, non rectè iudicant nec conuenientia pharmaca præſcribunt, errore videlicet iudicij in accommodandis artis præceptis ad morbum ægrotantis decepti. An propterea medicam artem dixerit quiſpiam ab hominum vſu remouendam, nec vlla ab arte morborum remedia eſſe petenda? Haud opinor: Quamuis enim tenuia admodum artis ſint initia, quæ nonnulli magno cum fructu & multorum ſalute profitentur, & nequaquam ad illam per-

fectionem quæ ad constituendam integram artem pertinere videtur, accedunt: nonnumquam etiam error in iudicádo à maximè prouidis & exercitatis committitur: tamen si quis hæc ipsa quæ rectè à medicis præscribuntur præcepta aspernari aut fastidiose reijcere velit, non sui tantùm ipsius, sed publicæ hominum salutis hostis à sanæ mentis hominibus, iudicabitur. In vtraque Ecclesiæ doctrina tam legis quàm Euangelij, quàm multa sunt arcana & mysteriis inuoluta, quæ captum humani ingenij, dum vitá in terris agimus, effugiunt! Neque enim frustrà à Paulo dictum est: Israelitas in faciem Mosis detectam intueri propter fulgorem non potuisse; atque idem nunc cernere nos per speculum in ænigmate, atque ex parte cognoscere affirmat, eo quòd initia quædam obscura admodum ac tenuia sapientiæ cælestis ex verbo patefacto ductore & mõstratore S. S. haurimus. Numquid propterea doctrinam hanc perpetuo silentio obruendam aut ab hominum vita exterminandam dicemus? absit. Nam siquis non dixerit secundum verbum hoc (ait alicubi propheta) non erit ei lux matutina. Doctrinæ verò Astrologicæ, etiamsi non eadem est, quæ verbi diuini necessitas: eadem tamen est, quæ nobis studium huius commendet, ratio. Nam cùm Deus ad Iobum ait, non totam comprehendi in hac vita

vita poſſe, artis quidem amplitudinem commendat atque è regione humanæ naturæ infirmitatem ac fugacitatem hoc argumento confirmat. Interea tamen cùm ait, non otioſa eſſe hæc corpora cæleſtia; ſed quæ certum atque aliunde conceſſum dominium potenter exerceant, ac quotidie variatis configurationibus, ſui imperij decreta publicè ſpectanda & quaſi legenda omnibus proponant, ſimul vult nos in huius opificij ſui conſideratione non oſcitanter, ſed cum quadam attentione verſari. Eamq. ob cauſſam, vt eſt in Ouidij verſu;

Os homini ſublime dedit cælumq; tueri,
Iuſsit & erectos ad ſidera tollere vultus.

Ita enim conditus eſt homo, non tantùm vt pulcherrima hæc corpora aſpiciens, voluptatem momentaneam & fugacem ex lucis vſura caperet: ſed vt ſapientiam, potentiam & φιλανθρωπίαν Dei in his operibus inueſtigaret, atque eandem deprehenſam perpetua animi gratitudine celebraret. Vt non ineptè Plato dixerit, Aſtronomiæ cauſſa oculos hominibus datos eſſe. Nam ab aſtrorum contemplatione & ſcientia homines ad agnitionem Dei ducuntur faciliùs: atque vt in pietatis cultu feliciùs proficiant, certiſſimis hiſce prouidentiæ teſtimoniis conuicti ſubinde ſe exuſcitant. Faciebat id Dauid cùm diceret: Quoties aſpicio cælum opus digitorum tuorum, Lunam

& ſtellas quas tu firmaſti, atque ita concinnè in ſuis domiciliis diſpoſuiſti: toties ſubit animum meum hæc cogitatio: Quid eſt homo quòd memor es eius? Et filius hominis quòd curam eius agis? aut cùm Pſalm. 19. Solem & ceteras ſtellas perpetuos & canoros prouidentiæ diuinæ præcones faceret. Et Iobus perpetuus eſt in celebranda Dei potentia, quæ nullibi magis quàm in aſtris atque horum efficacia cõſpicitur. Horum igitur exempla imitemur; nec obliuione aut ingratitudine deteſtanda, hæc inſignia prouidentiæ erga nos diuinæ teſtimonia ſepeliamus. Atque hæc prima & præcipua cauſſa eſt, quæ nos inuitare ad hoc ſtudium debet. Sunt verò & aliæ non contemnendæ huius doctrinæ vtilitates, ex quibus paucas hîc ſubijcio. Nam dum ſtellarum vires aliquanto propiùs intuemur, & quid ex vario earundem concurſu aut configuratione portendatur, paulo attentiùs conſideramus, fieri aliter non poteſt, quin ſtudium & cura inuocationis diuinæ in nobis creſcat. Nam ſi quid læti ab his oſtendi animaduertimus, id piis votis ac ſpe ita proſequimur, vt à Deo moderatore omnium rerum cõfirmari, & felices tam conſiliis quàm actionibus noſtris tribui ſucceſſus petamus. Econtra verò ſi periculum aliquod aut valetudinis incommodum ab aſtris impendere videamus, id primo quoque tempore

pore

pore pia & ardenri precatione auertere ſtudeamus. Nam vt fata mouere Deus, ita tollere fata poteſt. Neque enim his aſtrorum ſignificationibus aut aliis cauſſis externis ita alligatum eſt numẽ cæleſte, vt aliter agere, quàm illæ mouent, non poſſit. (Quemadmodum Stoici indiſſolubili nexu primã cauſſam cum ſecundis falsò coniungunt, & Homerus ad hanc cauſſarum ſeriem reſpiciens, auream catenam à qua omnes dij pariter & deæ pẽdeant è cælo in terram demiſſam eſſe fingit) Sed liberrimè vt curſum, ita & vires ſtellarum moderatur: nuncque pœnas pariter vt verbo ita & aſtris denunciatas ad thronum gratiæ confugientibus paterna bonitate mitigat, aut etiam ſi ita expediat, tollit prorſus: nunc eaſdem impœnitẽtibus exaſperat. Id quod Niniuitarum exemplum & omnium ſanctorum hiſtoriæ oſtendunt: & nos in veris pœnitentiæ exercitiis experimur. Adeò igitur non tollitur piæ inuocationis vſus, ſi aſtrorũ efficaciæ aliquid tribuatur (quemadmodum homines profani aut ignari huius artis calumniantur) vt contrà potius ad pœnitẽtiæ & inuocationis exercitia hinc quammaximè excitemur, & Aſtrologiæ ſtudium pietatis adminiculum ſit egregium. Sed omiſſis his quæ ad pietatem ſpectant, etiam cetera quæ ad hanc vitam ciuilem rectè inſtituendam pertinent, conſideremus.

mus. In quo primùm illa consilia quæ de vitæ genere deligendo instituuntur, occurrunt. Nam vt Herculem fingit Prodicus, cùm ad annos pubertatis peruenisset, quasi in biuio constitutum, & de certo vitæ genere deliberantem obuias habuisse virtutem & voluptatem: quarum vtraque adductis in medium argumentis ad persuadendum idoneis in sua castra pertrahere iuuenem rerum omnium adhuc imperitũ est conata: ita dum singulis hominibus cogitationes illæ de certo vitæ genere deligendo in animis oboriuntur, maximum in hac deliberatione vsum habet astrorum doctrina. Nam si verum est, quod dici solet: Tu nihil inuita dices faciésve Minerua: & ex astris cùm de temperamento cuiusque, tum verò etiam de moribus, qui huic, vt Galenus eruditè demonstrat, maxima ex parte respondent, iudicari quàm rectissimè potest; quis non videt hanc diligentiam, ab homine rationis non experte requiri, vt collato cum iis quas in se deprehendit naturæ inclinationibus astrorum positu, quo maximè studio delectetur aut trahatur, cogitet & inquirat aliquanto diligentiùs: atque inde in deligendo vitæ genere honesto & suo ingenio accommodato prosequatur ea media, quæ ad institutum illud tenendum quamplurimum faciant: atque ita iuxta Ptolemæi præceptum cælesti operationi
suo

ſuo ſtudio ſubſeruiat, non aliter vt optimus agricola arando & ſimilibus operis ruſticis naturam adiuuat ſtudioſè. Econtra ſi abripi ſe à naturæ impetu ad ſtudia non conceſſa cùm ex animi motibus turbidis & incompoſitis, tum verò ex congruentibus aſtrorum ſignificationibus animaduertat, mox id vitium arte, hoc eſt pietatis cultu & virtutis ſtudio indefeſſo, vt corrigat, operam det ſedulò. Queādmodum Socratem feciſſe legimus de quo Chiromantes aut Metopoſcopus, cùm indicaſſet hominem eum eſſe moribus flagitioſiſs. ac corruptiſſimis præditum, atque ob id à diſcipulis, quibus perſpecta eſſet præceptoris virtus, non tantùm rideretur, ſed etiam reprehenderetur acerbiùs, tacere eos Socrates iuſſit; ſeque talem niſi arte & ſtudio prauos naturæ impetus maturè correxiſſet, futurum fuiſſe affirmauit. Deliberationem de vitæ genere ſequuntur actiones & ſtudia non tantùm in vita priuata, verumetiam in republica: in qua adminiſtranda quàm multa occurrunt, cum laboris, tum periculi plena, quæ rectiſſimè nonnunquam expediri poſſunt, ſi mediocris huius artis cognitio ad cetera adminicula adiungatur? Id quod vel ex vnius Niciæ, Athenienſium ducis, hiſtoria cognoſci poteſt. Qui ignarus huius artis cùm abducere exercitum ex Sicilia decreuiſſet turbatus ſub diſceſſum Eclipſis ☽ cō-

ſpectu

ſpectu cùm quidem tutò diſcedere tunc potuiſſet, & vt Philochorus dicebat, Signum cæleſte nõ tam aduerſum quàm vtile eſſet fugienti, nauigationem inſtitutam omiſit, eamque in proximum menſem differendam cenſuit. Interea verò ab hoſtibus victus, miſerè cum exercitu numeroſiſſimo periit. Quod ſi etiã Alcibiades, qui auctor fuit populo Athenienſi ſuſcipiendæ huius in Siciliam expeditionis obtemperare initio conſilio Metonis Aſtrologi præſtantiſs. voluiſſet, nec tantum exercitum, in quo robur vrbis erat poſitum, præſenti periculo obieciſſet, nec patriam in perpetuam & triſtem ſeruitutem ex libertate & potentia ſumma præcipitaſſet. Nam certè clade illa Sicula (quam Meton ex Eclipſi Solis totali, quæ initio belli Peloponeſiaci conſpecta eſt, & aliis cauſſis cæleſtibus præuiderat) ita fractæ ſunt Athenienſium vires, vt poſtea Lacedæmoniis hoſtibus pares nequaquã fuerint: & poſt aliquot annos ad Aegos Potamos à Lyſandro deuicti atque obſidione ad faciendam deditionẽ coacti imperium maritimum vnà cum Repub. amiſerint. Sed hæc pars ita latè patet, vt ſi pro dignitate dicendum de ea nobis eſſet, integro & ſatis quidem grandi volumine res abſolui poſſet. Itaq. hanc abrumpo, & de eo quod de valetudine regenda paulo antè attigimus, nonnihil adijcio. Hîc verò

adeò

adeò inſignes ac manifeſtas monſtrat hæc doctrina vtilitates, vt ſi aliæ cauſſæ nullæ eſſent, quæ nos ad hoc ſtudium inuitarent, hæc ſola ſufficeret. Videmus ſi vena in eo corporis humani membro incidatur, cui ſignum in quo Luna eodem tempore decurrit, dominatur, numquam ferè ſine noxa aut inſigni valetudinis læſione illam ſectionem abire. Animaduertimus item criticis diebus quos medici in morbis præſertim acutis diligenter obſeruari iubent, humores in corporibus malè affectis moueri, & quidem ita, vt vel morbus ſuccumbente natura ægrum opprimat, vel natura diſcuſſis noxiis & prauis humoribus ſeſe recolligat, & tandem contra vim morbi inſurgens eundem feliciter ſuperet. Hanc rem totam (vt de ceteris pænè innumeris nihil dicam) ab aſtrorum ſignificationibus & influentiis pendere, nemo eſt qui non intelligat: aut ſi negare quis velit, is ad experientiam, quæ ſtultorum eſt magiſtra, ſi ablegetur, fateri tandem quod res eſt, habebit neceſſe. Quum autem iuxta veterum admonitionem optimum ſit rectè valere, profectò digna eſt homine ingenuo hæc cura, quæ cauſſas mutationum in ſuo corpore, quæ cum aliquo periculo ſunt coniunctæ, inquirat, eaque omnia quæ obeſſe valetudini intelligit, ſummo ſtudio anteuertere aut amoliri conetur. Id verò aſſequetur

multo

multo faciliùs si in cognitione huius artis, quę
præterquam quòd voce diuina commẽdatur,
vtilitates vitæ & valetudini hominum tuen-
dæ affert innumeras, plurimum studij sibi po-
nendum esse existimabit. Cyclops apud Ho-
merum Barbarico fástu turgens, exclamat se
neque Iouem neque fulmina eius curare: hoc
hominis monstrum imitari mihi videntur
qui artes omnes atq. inter has eam quæ astro-
rum scientiam tradit, spernunt, aut etiam
quod ab ignaris fieri solet, odiose exagitant:
atque interea suo ventri tamquam summo &
soli Deo, vt ille apud Euripidem inquit, sa-
crificantes nihil, nisi quód voluptates aut ho-
nores conciliet, magnifaciunt. Sed quemad-
modum Cyclops ille nõ multo pòst ab Vlysse
excæcatus & passim in tenebris palpitando
oberrans pænas dedit contemptus Dei & ope-
rum eius iustissimas: ita hi qui nullum sciunt
habere vitæ suæ modum, nec cum ratione &
consilio instituunt quicquam, tandem in ca-
lamitates incidunt tristes, quibus cùm alios
tandem secum inuoluunt, sæpe clades publi-
cas accersunt toti genti aut reipub. exitiosas.
Nota est enim illa Hesiodi querela: πολλάκι
καὶ ξύμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἐπαυρεῖ. Sunt
verò nonnulli qui quamquam ceteras artes
magnifaciunt & excolendas censent; tamen
huius quam commendamus difficultatem
nobis

nobis obijciunt; & quòd pleraque inuestigando deprehendi nequeant, nec ratio omnium quæ fiunt semper sit in promptu, frustrà impendi operam his studiis existimant. His autem eruditissimè pro nobis respondet Philon de circulo lacteo, qui cælo sereno conspicitur tamquam non minima huius scientiæ parte scribens ita orationem concludit: δυσαιτιολόγητος δ' εἴπερ ἐστι μὴ ἀποκνείτωσαν οἱ τὰ φύσεως ἐρευνᾷν εἰωθότες. ὠφελιμώτατον γὰρ ἡ εὕρεσις. ἥδιστον δὲ καὶ καθ' αὑτὸ τοῖς φιλομαθέσιν ἡ ζήτησις: hoc est: Etiamsi difficulter reddi ratio omnium potest, tamen non pigeat, eos qui arcana naturæ scrutantur, aliquid operæ & studij his artibus tribuere. Nam & ea quæ inuenta sunt, aut nostro studio eruuntur, maximas vitæ hominum adferunt vtilitates, & inquisitio per se discendi cupidis voluptates parit innumeras.

QVOD igitur facere vnumquemque decet, omissis iis qui res bonas & salutares auferre ex hominum vita conantur, & quod dici solet, nauem in qua vehuntur perforare non verentur, artibus bonis, tamquam donis diuinitùs monstratis & concessis, ita fruamur, vt & auctorem agnoscamus ac celebremus, & in vsu harum vitam ita instituamus ac regamus, vt quàm minimum molestiarum & ærumnarum quę nostra culpa aut ignauia accersantur,

experiamur. Id si fecerimus, non frustrà à Ptolemæo homine doctissimo de hac ipsa arte; quam nonnulli magicis & superstitiosis artibus ineptè cõmiscentes inuidiosissimè ad vulgus traducunt, rectè ac sapienter scriptum esse intelligemus: τὸ προγινώσκειν ἐθίζει καὶ ῥυθμίζει τὴν ψυχὴν τῇ μελέτῃ τῶν ἀπόντων ὡς τῶν παρόντων, καὶ παρασκευάζει μετ' εἰρήνης καὶ εὐσταθείας ἕκαστα τῶν ἐπερχομένων ἀποδέχεσθαι: ac deinceps vsu edocti & confirmati maiori studio doctrinam vtilissimam & suauissimam à contemptu aut insectatione aliorum vindicabimus. Bene ac feliciter vale Lector candide, & studium nostrum in commendanda arte vtilissima, boni consule. Ex Arce Rantzouiana Bredenberga Cal. Febr. Anno Christi CIↃ. IↃ. LXXX.

CATALOGVS IMPERATORVM, REGVM ET VIRORVM ILLVSTRIVM, qui artem Astrologicam exercuerunt & ornarunt.

ADAM *primus parens, perfectè calluit disciplinam rerum cælestium, ac ne ea, quæ longo à se studio deprehensa, ac animaduersa essent, ex memoria hominum dilaberentur, duabus columnis insculpi curauit, referente Iosepho.*

Idem Iosephus scribit lib.1. cap.4. de Antiquitatibus, posteros Seth præstantem doctrinam de motu cæli inuenisse, & postquam ab auo Adamo audiuerint, mundum interiturum, primùm aqua, deinde igni, duas lapideas tabulas fabricasse, vnam ex lapide viuo, & alteram ex lateribus coctis, quibus obseruationes astrologicas incidi curauerint, vt hoc pacto hæc præstantissima ars contra vim tam ignis quàm aquæ, integra conseruaretur ac posteritati traderetur.

Epigenes hæc etiam confirmat, scribens inuentas fuisse tabulas lapideas, quibus incisæ fuerint obseruationes astrologicæ septingentis viginti annis antequam Ninus Assyriorum rex &

Phoroneus rex Græcorum regnarunt, quemadmodum Plinius lib.7. cap. 56. Et Iohannes Annius Viterbiensis in commentarijs, quos edidit in libros Berosi Chaldæi fol. 101. cõmemorant.

Abrahamus patriarcha cùm ex Chaldæa in patriam commigrauit, Aegyptiis primus omnium hanc artem tradidit, vt idem auctor Iosephus testatur.

Berosus Iosepho antiquior scriptum reliquit, non tantùm S. patres in prima ætate sideralem scientiam à Deo acceptam excoluisse & amasse, sed etiam post diluuium Noham, Abraham, Iacob, Ioseph, patriarchas ac prophetas omnes recursus astrorum, quorum sæpe faciunt mentionẽ in libris suis, exactè nouisse. Cui Beroso Attica ciuitas magnum Astronomicæ scientiæ testimonium reddidit, statuamq́ in gymnasio posuit inaurata lingua, ob certißimum euentum eorum quæ prædixerat.

Dauid regius propheta carmen conscripsit, in quo cælum quasi expreßiorem imaginem sapientiæ & Maiestatis diuinæ insculptam habens, in medium adducit, & tamquam volumen expansum, omniumq́ hominum oculis expositum proponit, in quo gloriam, hoc est, sapientiam, potentiam, & bonitatem Dei ita descriptam contineri affirmat, vt ab omnibus etiam litterarum ignaris deprehendi eius vestigia queant. Id verò vt pla-

vt planum faciat omißis cæteris illis cælestibus gloriæ diuinæ præconibus, vnius solis mentionem facit, quo mundus hic aspectabilis nihil habet pulchrius vsuq́; nihil præstantius.

Iobus vir sanctus & in schola pietatis exercitatißimus cap. 9. inter alia sapientiæ & potentiæ Dei opera, solem & tria sidera insignia producit, quorum in ciendis tempestatibus, aut insignibus aëris mutationibus efficiẽdis vis maxima est: adeò vt poëtæ Ethnici hæc ipsa sidera non tantùm ab agricolis, sed nautis quoq. obseruari velint. Noti enim sunt versus Homeri, Hesiodi & Virgilij de Pleiadibus, Orione, & Arcturo, quorum ortus & occasus nisi obseruentur, numquam rectè fieri sationem, aut nauigationem institui feliciter affirmant. Apparet igitur & Iobum huius doctrinæ astrologicæ fuisse studiosum, atque in hac ita profecisse, vt de prouidentia & φιλανθρωπίᾳ Dei erga genus humanum confirmatus eximius Dei seruus & athleta hinc euaserit. Immò verò (quod ad commendationem doctrinæ astrologicæ maximè facit) Deus ipse Iobum cap. 38. compellans, & humanas vires extenuãdo, suam eregione potentiam extollere volens, hæc sidera, quorum mentio facta est, in medium adducit, maximasq́; illis vires asscribit, vt si nulla humana potentia vel vnius sideris vires

infringi aut impediri posse Iobus videat, frustra quenquam cum Deo contendere aut fiducia virium suarum superbire intelligat. Nunquid, inquit, cohibebis delicias Vergiliarum? Aut contractiones Orionis aperies? Delicias attribuit Vergiliis, quòd suo ortu annum aperientes & aërem remota hiemis asperitate alterantes ver deliciarum plenum adducant, hominibusq́; voluptates concilient. Orion contra Oriente Scorpio è regione sub terram descendens omnem illam voluptatẽ & delicias secum aufert. Ideo terram constringere omnesque herbas & fructus, quasi intus cogere ac prohibere dicitur, ne se totos dies absente terra quicquã ad vsum hominum proferat. vnde postea hic mensis, quo Cosmicè occidit Orion, Hebræis dictus est כִּסְלֵיו Cisleu, id est Orioneus, quòd hoc tempore suum velut dominium Orion exerceat, & suas in occludendis terræ visceribus vires imprimis exerat. Nomen etiam Cisleu nõ aliunde quàm ab inconstantia tempestatum quas eodem tempore ciet, huic sideri inditum est ab Hebræis. Hæc de viribus horum siderum in inferiora corpora ita sunt manifesta, vt mirum sit reperiri quenquam qui sidera tanquam ociosa corpora cælo affixa hærere existimet, omnemque doctrinam, quæ de viribus stellarum traditur, superbè derideat. Christus certè nõ otiosa esse,

ſa eſſe, aut vago tãtum motu circumferri corpora illa lucida oſtendit, dum δυνάμεις τῶν οὐρανῶν ea alicubi vocat. Sed & in ſtatione ſtellas eſſe aßiduè & veluti exercitus inſtructos ad exequenda Dei iudicia paratas, ínque agendo maximè δραςηρίους & efficaces eſſe demonſtrat.

Arrianus cõmemorat Eclipſin Lunæ viſam eſſe paulo ante prælium Alexandri & Darij ad Arbelam, & Alexandrum veritum ne ſibi infortunium portenderetur, ad id auertendum ſacrificaſſe Soli, Lunæ & terræ, tanquam cauſſis harum Eclipſium. Id quanquam errore ab eo eſt factum, vt qui falſam numinis placandi rationem iniret, tamen res oſtendit eum non tantum de motibus corporum cæleſtium, ſed de effectibus eorundem fuiſſe edoctum, longéq. melius de his artibus ſenſiſſe, quàm Pericles Athenienſium dux, qui cùm ſub maritimæ expeditionis tempus Sol interpoſitu Lunæ eſſet obſcuratus, & gubernator claßis vnà cum cæteris eo tanquam omine ſiniſtro eſſet conſternatus, vt cauſſam eſſe naturalem huius Eclipſis oſtenderet, & metum inde militibus adimeret, chlamydem oculis præfecti obijciens & viſum impediens, nunquid mali alicuius hoc eſſe ſignum putaret, interrogat: illo negãte, reſpondet, nihil eſſe diſcriminis, inter hãc quæ chla-

mydis obiectu, & alteram quæ Lunæ interuentu facta esset, Solis aspectus inhibitionem, nisi quod quo maior chlamyde esset Luna, eo pluribus solis conspectum illa adimeret. Sed infelix expeditionis euentus ostendit nequaquam fuisse hoc cæleste signum ἄσημον. Nam & exercitum lues inuasit, quæ magnam partem absumpsit, & ipse Pericles re infecta domum reuersus, in tantum apud Athenienses ob rem malè gestam venit odium, vt & imperium ei adimeretur, & insuper magna pecuniæ summa mulctaretur.

Ptolemæus Philadelphus 2. post Alexandrum Magnum in Aegypto Rex, cum omnes artes, tum etiam Astrologiam à patribus olim Hebræis, vt dictum est, & Aegyptijs traditam, munificentia sua & labore restituit propagauitq; ad posteros. Fuerunt enim apud illum in magno honore Callimachus, Apollonius, Aratus, Bion, Theocritus, Conon & Hipparchus mathematici.

Meton filius Pausaniæ, qui annum Atheniẽsibus descripsit, & primus ἐννεαδεκαετηρίδα, hoc est, vt nunc vsitatè loquimur, Cyclũ decemnouenalem, quem aureum numerum appellamus, inuenit, cùm expeditionem Atheniensium in Siciliam fore infelicem ex astris, & Solis Eclipsi quæ præcesserat, deprehendisset, vt

se ab

ſe ab illa ſubtraheret, incenſis ædibus, inſaniam ſimulauit, atque ita periculum euaſit. Ita & arti fidem fecit, & ſimul ſaluti ſuæ conſuluit.

Democritus philoſophus celebris Aſtronomiæ ſtudio accenſus, ad Aegyptios ſacerdotes primò, ac inde etiam ad Chaldæos profectus eſt.

Agathocles Rex Syracuſanus aduerſus Pœnos pugnaturus, apparente Solis Eclipſi, qua ſub diem pugnæ, vt prodigio, milites ſuos conſternari videbat, rationem, qua id accideret, militibus expoſuit, atque ita metum illis eximens, non minus gloriæ ex huius artis cognitione, quàm rei militaris ſcientia adeptus.

Caius Iulius Cæſar peritus huius artis, annum inſtituit, quo nos hodierno die vtimur, qui Iulianus appellatur, de conſilio Soſigenis Mathematici, quem Alexandria, Romam eam ob cauſſam deduxit. Et Lucanus aliquoties eius peritiam in hac arte celebrat, præſertim in conuiuio Cleopatræ, vbi Cæſar alloquens Achoreum Sacerdotem Aegyptium, ait:

Fama quidem generi Pharias me duxit ad vrbes,
Sed tamen & veſtri: media inter prælia ſemper
Stellarum, cæliq́ plagis, ſuperiſq́ vacaui:
Nec meus Eudoxi vincetur faſtibus annus.

Octauius Auguſtus tantã fiduciam arti aſtro-

logicæ habuit, vt thema ſuum vulgauerit, nummoſque argenteos nota ſideris Capricorni, quo editus eſt, cudi fecerit: deſcriptumq́ſ ſtellarum ordinem, ſub quibus natus erat, palam omnibus oſtenderit.

Tiberius Cæſar eius nominis primus circa Deos ac religiones negligentior habitus ob ſtudium mathematices, cui, teſtante Suetonio, fuit addictus & hic propter ſtellarum cognitionem vates euaſit exercitatiſsimus, teſtante Dione.

Claudius imperator præuidit ſuo natali die defectionem Solis futuram. veritus igitur ne tumultus eam ob cauſſam concitaretur, ſcripſit aliquanto antè, nō ſolùm defectionem Solis futuram & quando quantáque eſſet futura, ſed etiā cauſſas propter quas id eſſet neceſſariò euenturum docuit.

Adrianus Imperator ſingulis annis & diebus ſibi ipſi præſcripſit prædictiones Aſtrologicas, eáſque illo anno quo è vita exceſsit vſque ad menſem tantùm ſcripſit, quo deceſsit; ea re ſe menſem illum non tranſgreſſurū eſſe oſtendens.

L. Sept. Seuerus Pertinax peritiſsimus Aſtrologiæ fuiſſe ſcribitur, ídque Hiſtoriæ eius infrà recitatæ oſtendunt.

Hippolytus Epiſcopus & martyr primò inſtituit & deſcripſit circulum Paſchalem, quomodo is ex Lunæ motu & aureo numero colligi

poſsit,

poßit, post natum Christum 228, vt Isidorus testatur. Quod sine excellenti scientia huius artis perficere non potuisset.

Alexander Cæsar, Matheseos peritus, Astrologis primò in Italia salaria & honores decreuit, publicamq. prælectionem huius scientiæ fieri curauit.

Eugenius Toletanus Episcopus, qui Concilio quinto in illo loco habito præfuit, Astrologiæ ad miraculum vsque peritus fuit. vixit post Christum, Anno 637.

Bardas Cæsar Constantinopolitanus ordinauit stipendia lectoribus bonarum artium, & præsertin Leoni Mathematico & Astrologo, quem summè propter eius artis peritiam dilexit.

Alphonsus 10 Electus Romanorum imperator, Rex Castiliæ & Legionis, tabulas Astrologicas continentes motus orbium ac planetarum, quæ ipsius nomine circumferũtur, magnis sumptibus edi curauit. atque idem maiorem ferè Astronomiæ, quàm regno operam dabat: videbat enim plus ex ea gloriæ se cõsecuturum, quàm ex ipsa regni administratione.

Carolus Magnus cum cæteras Philosophiæ partes, tum verò imprimis Astrologiam atque doctrinam, de motibus & viribus corporũ cælestium didicit à præceptore suo Alcoino. Nam & ephemerides eum computasse scribunt; & anni men-

ni mẽsibus & ventis nomina imposuit, quorum aliqua vsus huc vsq. retinuit, & vt venationibus deditus fuit cùm foris esset, ita domi astrorum contemplatione studioq́ delectabatur.

Leopoldus Episcopus Frisingensis natus dux Austriæ, edidit de hac arte proprium volumen, & normam tradidit iudicandi figuras natiuitatum.

Henricus infans Portugalliæ, Mathematicus insignis, primò nouas terras Astrologico suo studio & industria reperit.

Leo Quintus Græcorum pÿßimus imperator, Philosophus, quòd literis & præsertim astronomiæ esset deditus, cognominatus est.

Mahometes secundus eius nominis Turcarum imperator, astrorum præcipuè obseruator fuit, ita vt omnia acta, agendaq́ sibi ad eorum cursum institueret ac referret, teste Marino Barleto, vnde illum fructũ tulit, vt duo imperia Constantinopolitanum & Trapezuntinum subegerit, regna 12. rapuerit, vrbes 200. occupauerit, quemadmodum figura eius natiuitatis insignem felicitatem, & multiplices victorias designat, vt artem intelligentibus videre licet.

Fridericus Secundus imperator Rex Neapolitanus, Astrologicos libros ex Arabica in Latinam linguam conuerti curauit, & Academiam Neapoli, in qua hi publicè prælegerentur, instituit

tuit

tuit. Noti sunt versus quos ad Pontificem misit:

Fata volunt, stellæq; docent, auiumq; volatus,
Quòd Fridericus ego malleus orbis ero.

Quantum etiam huic arti tribuerit Carolus V. imperator, & quomodo illos ornauerit qui instrumenta Astrologica fabricauerunt, ac in hac arte desudarunt, testes esse possunt qui in ipsius aula versati sunt. Bartholomæus Chassanus scribit hunc Cæsarem omnium Cæsarum, regum, & Monarcharum maximum fuisse astrologũ: vsus est autem Turriani Cremonensis opera, qui illi octauum Cæli motum per instrumenta ostendit, cum quo collocutus statim ad Saxonicum bellum est profectus, in quo paulo pòst Elector Saxoniæ Iohannes Fridericus fuit captus; idq; quasi futuræ victoriæ præscius fecisse putatur.

Paulus Farnesius pontifex eius nominis III. inter alia artis documenta quamplurima filium Petrum Aloysium de die quo interfectus est, multo antè præmonuit, vtq; sibi caueret est hortatus. Erat autem dies ille decimus mensis Septembris Anni 1547. quo à coniuratis Augustino Lando & Iacobo Scoto Placentinis Comitibus in arce sua colloquij prætextu est interfectus, & à pudendis diu suspensus populo crudeliter lacerandus est exhibitus.

Fridericus II. Rex Daniæ, & Guilhelmus Landtgrauius Haßiæ hoc nostro tempore sum-

mo studio & cura, globos, horologia, & machinas mathematicas fieri curãt, ex quibus ortus & occasus signorum ac domos cælestes, nec non coniunctiones Solis ac Lunæ, cæterorúmque planetarum incrementa ac decrementa dierum ac noctium, conspicere possunt; quorum nonnulla secum circũferunt, vt quotidie contẽplari queant. Ad quam rem ille nobilis viri Tygonis Braden, hic Victorini Schonfeldij opera vtitur: ac vtrique hanc ob caussam annua stipẽdia numerant, Tygoníque Braden (cuius vix similem in disciplinis mathematicis hic septentrionalis tractus habet) Rex insulam nomine Ween cum omnibus reditibus, sitam inter Zelandiam & Schaniam ad tempus vitæ concessit, ingentémque speculam ibidem erigi curauit, vt inde liberè gyrationes planetarum, stellarum altitudines, Lunæ vicissitudines, totiusque machinæ cælestis motũm obseruare possit.

Quare cùm hæ disciplinæ à tantis imperatoribus & heroibus sint exercitatæ, & in pretio habitæ, ac harum studiosis magna stipendia ab illis decreta, nobis meritò vitio verteretur, si hanc doctrinam à patriarchis & maioribus traditam & à monarchis ornatam nõ excoleremus, nec cælum stellatum, tanquã perfectissimum volumen sapientiæ diuinæ aspiceremus, ex eóque maiorum exemplo causas euentuum ac mutatio-

num

nũ in his corporibus inferioribus colligeremus.

Namque haud excelso radiantes æthere stellæ
Non casu nitidum se per inane mouent:
Lege sed immota, sapiens ceu condidit auctor,
Et certis vicibus conuenienter eunt.
Nec tantum præbent obscuro lumina mundo,
Vmbrarum tenebris nox vbi texit humum.
Sed vires etiam rebus nascentibus addunt,
Quas grauido tellus parturit alma sinu.

Sequuntur veræ ac mirabiles prædictiones & inopinatorum euentuũ diuersorum astrologorum omnium temporum, quas desumpserunt ex hora ortus vel figura natiuitatis.

Tacitus dicit paucos mortalium eximi, quin primo cuiusque ortu euentura à natura destinentur; cuius clara documenta antiqua ætas & sua tulerit. (& iam etiam nostra vidit) sed quædam secus quàm dicta sunt cadere, propter ignorantiam artificum, & ita corrumpi fidem artis.

IVVENALIS.

——— Distat enim quæ
Sidera te excipiant, modò primos incipientem
Edere vagitus, & adhuc à matre rubentem.
Ventidius quid enim? quid Tullius? ánne
aliud? quàm

Sidus

Sidus & occulti & miranda potentia fati,
Seruis regna dabũt, captiuis fata triumphos.

MANILIVS.

Succumbunt artes, rationis vincitur vsus,
Cura nocet, cessare iuuat, mora sæpe malorum
Dat caussas, læduntq́ cibi, parcuntq́ venena,
Degenerãt nati patribus, vincuntq́ parentes.
Quin etiam infelix virtus & noxia felix,
Et malè consultis pretium est, prudẽtia fallit;
Nec fortuna probat causas, sequiturq́ merentes,
Sed vaga per cunctos nullo discrimine fertur.
Scilicet est aliud quod nos cogatq́ regatq́
Maius, & in proprias ducat mortalia leges,
Attribuatq́ suos ex se nascentibus annos.

THOMAS MORVS.

Scilicet ex illa, qua primùm nascimur hora,
Prorepunt vincti vitaq́ morsq́ pede.

EXEMPLA.

Priscus à Diodoro Siculo nominatur astrologus Belesis, qui suæ scientiæ prædictionibus impulerit & confirmauerit, Medos ad inuadendum & occupandum imperium Aßyriorum.

Haliabenragel prædixit ex genesi puerũ quendam natum ilico prophetaturum, vt refert Conciliator & multi alij.

Anaxagoras qui vixit tempore Periclis, cuius præceptor fuit insignis & præclarus in contem-

templāda rerum natura habitus, fatale exitium totius Græciæ antè prædixiſſe dicitur.

Diodorus Siculus ſcribit Alexandro prædictam eſſe à Chaldæis contra Darium victoriam: Item Antigono Nicanori, Seleuco, futuros euentus, & quod idiotis etiam futura ita euidenter ijdem prædicant, vt mirum & vltra hominum ingeniū eſſe putetur. Aiunt enim planetas plurimum vel ad bona vel ad mala conſequenda in generatione conferre, pérque eorum naturam & effectum cognoſci maximè, quæ ſint hominibus euentura.

Liuius commemorat ante infauſtam pugnam Perſei Eclipſin Lunæ accidiſſe, quam tunc quoque non falſo Macedones, vt triste prodigium, occaſum regni, perniciémque portendere interpretabantur: & eam Eclipſin Sulpitius Galba Trib. mil. in concione futuram prædixit, Plin. lib 2. cap. 2. ex quo colligi poteſt, & milites eodem tempore huic arti operā nauaſſe. Nam prædicere Eclipſin tunc temporis fuit ſingularis aſtrologi.

Thales Mileſius prædixit defectum Solis ſub Aſtyage Anno mundi 3568, ante natum Chriſtum 400. annis. Idem cùm oſtendere vellet aſtrologum haud difficulter ſi vellet, opes colligere poſſe, eo anno, quo vberem rerum omnium prouentum ex aſtris præuiderat, vaſa quot po-

tuit coëmit, in quibus res terra natas reconderet, quibus crescente paulo pòst pretio diuenditis magnas deinde opes congessit. Hāc historiam alij sic referunt: Cùm ex astrorum inspectione sequentem annum oleis vberrimum fore perspexisset, venditores præoccupauit, diu antè olearum eius anni fructibus emptis, haud admodum grandi pretio, quòd aliquot iam annis antè vber olearum fuerat prouentus. Itaque cùm, vt ipse præuiderat, eo anno copiosæ oleæ, posteróque infæcundæ iterum fuissent, ingens lucrū ex coëmptis consequutus; apertè ostendit, quantum ex ea arte consequi possent qui struēdis opibus operam dare cupiunt.

Publius Nigidius vbi horam qua in lucem editus erat Augustus accepit, non dubitauit affirmare dominum orbis terrarū natum esse, auctore Tacito.

Xiphilinus è Dione hunc locum sic narrat: Nigidius Figulus Senator, statim Augusto prædixit imperium. Nouerat is supra omnes homines suæ ætatis totius cæli ordinem & cursum; tenebat stellarum vim atque differentiam, quid ipsæ per se aut cum alijs coniunctæ poßint, & efficiant, quorum etiam studiorum causa culpatus est, quasi magicis artibus vteretur. Is igitur vt vidit Octauium serius propter partum vxoris, in curiam venientem (nam tum fortè sena-

tus erat) statim exclamat : Nobis Octaui dominum genuisti. deinde ea re perculsum Octauium, atque idcirco puerulum necare volentem prohibuit. nam vt hoc modo, inquit, moriatur filius tuus, fieri certè nullo pacto potest.

Idem Publius in hac disciplina plurimùm claruit: nam cùm disputaretur, cur gemini diuersa haberent fata, qui geniti & orti iisdem sideribus essent, ipse suam artem defendens, non eodem siderum positu, sed diuerso nasci gemellos propter celerem cælestium orbium motũ dixit: atq. eum hoc pacto mox ostendit. Figuli rotam magna vi concitauit, & in eadem duas atramenti guttas liquauit, & desinente motu, longo interuallo extremitatibus inuentæ sunt. Quomodo igitur opinantur, cùm tam celeri vertigine cælum circumducitur, posse gigni & oriri geminos eodem sidere, cùm figuli rota paruo incitata cursu, excussas guttas eodem momento tam diuersis locis ostendat? Experientia etiam testatur geminos non tàm subitò vnum post alium nasci, quin intercedat aliquod spatium. Ego post duas horas vnam aut dimidiam memini hoc nostro sæculo natos, raro citius. & est naturalis caussa: quia natura tam vehementes motus subitò sustinere non potest, sed paululũ se recreat. Quòd autem non habeãt diuersa fata si eodem momento nati sint, Cicero De natura Deorum adducit exem-

plum duorum fratrũ, qui cùm ſimul nati eſſent, item ſimul poſtea ægrotare cœperunt, & eorum morbus pariformiter cœpit ingraueſcere, & eodem medicamine ſanati ſunt. De quibus dicit Poßidonius Aſtronomus, quòd ideo hæc æqualiter & uniformiter illis acciderunt, quia eandem conſtitutionem Aſtrorum in conceptione & natiuitate habuerũt. Sigebertus affert etiam exemplum quòd anno Domini 535. fuerint in Gallia duo fratres gemini, qui ambo ſacerdotes facti vno die Epiſcopi electi, & ambo eodẽ anno perierunt; vnus erat nomine Medardus, alter Gilhardus, hi vno momento nati fuerunt.

Aeſchylus Athenienſis Tragicus prædictam mortem cauere non potuit, cùm aquila concham in caluum caput proÿceret.

Anaximander Mileſius Lacedæmonÿs prædixit ex Aſtrologia, vt ciuitatem cuſtodirent & tecta. inſtare enim terræmotum: quod quidem factum eſt, & magna pars eius vrbis, montiſq. Taygeti concidit: vt refert Publius Patricius.

Sic Hippocrates ex eadem arte venientem ab Illyrÿs peſtilentiam prædixit, diſcipulóſq. circa vrbes Græciæ dimiſit, vt ægrotantibus adeſſent; pro quo beneficio omnis Græcia honores illi, quos Herculi, decreuit.

Spurina vaticinatus eſt Cæſari Iulio, eúmque monuit vt periculum caueret, quod vltra Idus

Mar-

Martias non proferretur. Cæſare illum Idibus Martijs aduentantibus tanquã diſcuſſo periculo deridente, Ipſæ, inquit, venerunt quidem, ſed non præterierunt. Cæſar eo ipſo die multis vulneribus in ſenatu confoſſus perijt, vt de Cæſare Manilius etiam in ſuis verſibus:

Ille etenim cælo genitus, calóque receptus,
Cùm bene compoſitis victor ciuilibus armis,
Iura togæ regnent, toties prædicta cauere
Vulnera non potuit.

Iulius Maratus populo Romano prædixit naturam citò illis parituram regem.

Theogenes mathematicus genituram Augusti videns, illum adorauit, illíque Romanum Imperium portendi dixit.

Magi, ſi licet profanis ſacra addere exempla, exortu nouæ ſtellæ, Regem & ſaluatorem totius mundi natum eſſe verè ex aſtrorũ doctrina eruditiſsimè iudicarunt & agnouerunt.

Dionyſius Areopagita cùm tempore paſsionis Chriſti in plenilunio Solem tribus horis continuis deficere videret, exclamaſſe fertur, Aut Deum pati, aut mundi machinam ruituram: ac cum ſuis communicato conſilio aram exſtruxiſſe cum inſcriptione, IGNOTO DEO. Athenis hanc inſcriptionẽ Paulus Apoſtolus legens, Deum patefactum eſſe inquit: & illius Eclipſis cauſsis expoſitis Dionyſium ad veri Dei agnitionem perduxit.

Tiberium ab Augusto vitrico Rhodum relegatum, & non parum suæ saluti timentẽ, Thrasyllus Astrologus cõfirmauit & in spem certam erexit. Nam cum eo iuxta mare deambulans & finem ærumnarũ instare denuncians, forti animo vt præsentem fortunam ferret, hortabatur. Cùm Tiberius contrà sentiret, atque parum abfuisset, quin, vt erat ira succensus, præceptorem in mare præcipitem daret, increpitans atrocibus verbis Thrasylli artem falsam esse: tunc Thrasyllus aliquantisper constitit; conuersisque ad mare oculis, veniẽtem vidit nauem, qua conspecta tanta eum artis suæ fiducia cepit, vt affirmare auderet, ea naui felicia Tiberio afferri. Non multo autem pòst naue in portun delata, literas ab Augusto Liuiáque accepit, quibus Romam reuocabatur, vbi Imperij ipsius fundamenta iacta fuerunt.

Idem Tiberius cùm statuisset Rhodi Thrasyllum è muro præcipitare, eo quòd is solus ex Astronomiæ secretis omnes eius cogitationes cognosceret, sensit hominem eo ipso tempore mæstum esse: cuius rei caussam cùm exploraret, respõdit, se periculi cuiusdam suspicionem habere. Vnde Tiberius admiratus hominem, qui institutum non ignoraret, quod proposuerat, intermisit.

Scribonius Mathematicus Liuiæ Tiberij Cæ-

ſaris matri prædixit prægnanti, quòd virum & non feminam paritura eſſet, illúmque regnaturum; verùm ſine diademate: ignota ſcilicet adhuc Cæſarum poteſtate.

Tiberius multos interfici iußit, explorato die & hora qua nati fuiſſent, atq. inde animaduerſa fortuna eorũ & moribus. Didicerat enim fatum vniuſcuiuſque ciuis primarij, ita vt Galbæ qui poſtea principatum obtinuit, factus obuiam, quo die ille ſponſalia fecerat, dixerit, Et tu aliquando principatum deguſtabis: Cui propterea pepercit, vt Dion arbitrabatur, quod ei certum & fatale fuit imperium, vt autem Tiberius dicebat, propterea quòd in ſenectute & longo tempore poſt ſuam mortem eſſet regnaturus.

Apollonius Caio Caligulæ mortem vaticinatus, propterea in carcerem coniectus eſt: & niſi Caligula paulo pòſt interfecto, exitus prædictionem approbaſſet, capite mulctatus ab eo fuiſſet.

Sulla Mathematicus Caligulæ conſulenti de genitura ſua & fatorũ cœleſtium arcana ab ipſo exquirenti, certißimam necem inſtare affirmauit.

Thraſylli filius Neroni imperium prædixit, quemadmodum pater eius Tiberio. Sed alij Mathematici ex ſua genitura multa & formidoloſa ei vaticinati ſunt.

Cùm Nero Babylum Aſtrologum de crinita

ſtella quæ ante mortem eius orta eſt, conſuleret, aſtrologus reſpõdit ſummis poteſtatibus exitium portendere ſolere. hic vt fatum à ſe auerteret, multos claros viros ſuſtulit.

Agrippina mater Neronis ab aſtronomis edocta filium ſuum Neronem imperaturum, ſed ipſam necaturum, fertur exclamaſſe: Interimat dum imperet.

Seleucus Mathematicus Ottoni, ſuperſtite Nerone, promiſit imperium, cùm ille tamen non eſſet ex familia Cæſaris & Auguſtorum.

Vitellius Aſtrologos ſe imperatorem futurum affirmantes irriſit, exiſtimans nequaquam ſe tanti fore.

At eidem cùm imperator factus aſtrologos expelleret ex vrbe, ediceretque vt intra certum diem à ſe conſtitutum ex Italia diſcederent, Aſtrologi contrà in tabulis de nocte diem præſcribunt, intra quem exceſſurus eſſet è viuis: Quod etiam ſic accidit.

Vitellij naturam ex genitura prædictam à mathematicis, ita parentes exhorruerunt, vt pater magnopere ſemper contenderet, ne qua ei prouincia ſe viuo cõmitteretur: Mater appellatum imperatorem pro afflicto ſtatim lamentata ſit; nam paucis pòſt menſibus minutiſsimis ictibus excarnificatus eſt.

Veſpaſianum cõuenit inter omnes de ſua ſuorum

rúmque genitura tam certum ſemper fuiſſe, vt poſt aßiduas in ſe coniurationes, auſus ſit affirmare ſenatui aut filios ſibi ſucceſſuros aut neminem. & cùm filius Domitianus apud eum cœnaret & fungos tanquã venenatos vitaret, iriſit illum pater, dicens, A ferro eſſe cauendum.

Aſcletarion mortem inſtare Domitiano ſe dixiſſe confeſſus eſt, & ſibi nempe fore, vt à canibus breui laceraretur. Quem Domitianus cremari ſine mora ad coarguendam temeritatem artis, ac ſepeliri accuratißimè imperauit. Sed repentina tempeſtate diruto funere ſemiuſtum cadauer canes diſcerpſerunt: quo audito Domitianus valde perturbatus mortem timuit, quæ ilico ſubſecuta præſagio fidem fecit.

Teſtante Suetonio Domitianus annum diémque vltimum vitæ ſuſpectũ habuit; horam etiam, nec non genus mortis, adoleſcentuli Chaldæi cuncta prædixerant. Cùm itaque fatalem horam metueret, ac præteriiſſe periculoſum tempus opinaretur, ſciſcitanti ipſi horam inſidiatores cubicularij ex induſtria ſextam, pro quinta quam metuebat, nunciauerunt. Sed is egreſſus cubiculo, ab inſidiatoribus exceptus, ſeptem vulneribus trucidatus eſt.

Larginus Proclus publicè prædixit in Germania Domitianũ quo die exceßit è vita, moriturum, & quanquã ob hanc cauſam ab eo qui pro-

uinciæ præerat, Romam missus, introductusque est ad Domitianum: tamen id ita etiã tunc confirmauit fore, ideóque capite damnatus est. Sed dilato supplicio quo tum demum afficeretur cùm ille periculum effugisset, necatóque tandem Domitiano saluus euasit, & à Nerua 4000. aureorum accepit.

Idem pridie quàm periret, cùm oblatos tuberes seruari iußisset in crastinum, addidit, si modò vti licuerit: & conuersus ad proximos, fore affirmauit, vt sequenti die Luna in Aquario cruentaretur, factumq. aliquod existeret de quo loquerentur homines per terrarum orbem.

Apollonius Tyanæus eo ipso die & hora, quo Domitianus occidebatur (nam id postea rescitum est ex ys quæ vtrobique facta sunt) cùm in præcelsum siue editũ saxum, siue Ephesi, siue alibi conscendisset, multitudine hominum conuocata, in hunc modum dixit: Rectè Stephane, Euge Stephane, percute homicidam: percußisti, vulnerasti, occidisti. Quæ etsi plerisque videntur incredibilia esse, tamen ita facta sunt, Xiphilino & Dione testibus.

Domitianus exploratis diebus & horis in quibus principes viri nati essent, plerosque sustulit, vt Tiberius, cùm regiam genesin haberent, ac inter eos etiam, Melum Pompeianum.

Nerua vix mortẽ effugit, ideo quòd ab Astrologis

logis Domitiano delatus fuit, quòd imperatoriam genesin haberet. cùm autem vnus ex illis affirmaret, eum non diu victurum, euasit. His prædictionibus respondit euentus. Nam Nerua paulo pòst Imperator factus est, & vixit tantùm vnum annum & quatuor menses in imperio, & fuit Eclipsis Solis eo die quo mortuus est.

Adrianus Imperator, vt supra dictum est, sibi ipsi in iuuentute singulis annis prædictiones astronomicas fecit, ita vt sibi omnium dierum vsque ab horam mortis futuros actus antè præscripserit, & in Mœsia ab Aelio Mathematico de futuro Imperio præsagium accepit.

Aegyptius quidam paucis antè diebus palam dixit Antonino ipsum non diu superstitem fore, ac Macrinum ei successurum.

Quidã vates in Africa prædixit Matrinum & eius filium Diadomæum regnaturum.

Scribit Lampridius prædictum fuisse Heliogabalo ipsum violenta morte interiturum. Nam si Luna, inquit, applicuerit se Saturno, deficiens lumine facit biothanatos, quod quidẽ sic accidit.

Seuerus Imperator in Africa à Mathematicis edidicit, quæ sibi essent euentura antequam ad imperium veniret. quare factus est insignis mathematicus, & prima coniuge Martia mortua noluit aliam, quàm Iuliam ducere; quòd sola ex multis oblatis regiam haberet genesin.

Dion

Dion ſcribit Seuerum ſciuiſſe ſe ex Britannia non reuerſurum eſſe, quod maximè cognouerat ex ſtellis ſub quibus natus erat. Id enim in palatio ſcriptum in laquearibus ædium reliquit, ita vt ab omnibus videretur.

Leo ſiue Leontius Athenienſis videns filiam ſuam magnæ cuiuſdam fortunæ compotem fore, illi tantum 100. florenos legauit, reliqua bona filijs reliquit. Illa dolens Imperatori talia conqueſta eſt; cui ita placuit, vt ad connubium eius perueniret, coniúxque Theodoſii Valentiniani facta, baptizata, & Eudoxia nominata ſit.

Iuſtinianus Cæſar eiectus à Leontio & truncatus auribus & naſo & in exilium miſſus eſt. illi prædictum fuit, ab abbate in ponte, illum iterum fore imperatorem: quem poſtea, cùm deinceps ad imperium peruenit, Patriarcham Conſtantinopolitanum ilico fecit.

Paulus monachus inſignis Aſtrologus Leontio imperium promiſerat. is Leontius cùm eſſet carceri incluſus, irrita obijciebat promiſſa aſtrologo in ſententia permanente. Leontius perfracto carcere ad imperium peruenit, quod vltra tres annos adminiſtrauit.

Duo Hebræi aſtrologi Leoni puero adhuc dedito diſciplinis & aſtrologiæ ignaro, Romanum imperium promiſerunt, quod poſt nouũ annum conſequutus eſt. Is contrà illis ſpopondit, ſe imagines

gines aboliturum. quod etiam præstitit, anno Domini 727.

Michaël Traulus orientalis Imperator edoctus fuit ex genesi sua, imperium sibi promitti. Quare Leoni imperatori adhæsit: quo occiso per prætorianos & arma ad imperium euectus est.

Metropolites Leoni V. Constantinopolitano Imperatori ex defectu Lunæ infortunium prædixit, nisi periculũ euaderet, post 13. dies; quòd ☉ tunc etiam esset passurus, idq́; ita euenit: ille enim paulo pòst mortuus est.

Insignis quidam Astrologus nomine Nicolaus Constantino Ducæ mortem prædixit; quæ prædictio vera fuit; paulo enim pòst in vrbe Constantinopolitana occisus est.

Theodorus monachus præsagiebat Iohannem Zimiscem futurum imperatorem, modò imperium non vi arriperet, neq. nimium festinaret, sed diuinam concessionem expectaret: qui imperator factus Theodorum gratitudinis ergô patriarcham Constantinopolitanum constituit.

Manuel Imperator Constantinopolitanus Astrologiæ peritißimus multos sibi & vitæ & imperij annos spopondit: annos vixit sexaginta, imperauit 38. annos.

Iulianus Bizantinus Imperator habuit somnium astrologicum:

Iupiter augustos vbi fines intrat Aquarij,

Vir-

Virgineoq́ sinu vicesima quinta recepit
Portio falciferum, Constantius Induperator
Regnū Asiæ tristi superatus morte relinquet.

Constantius Cæsar mortuus est cùm planetæ ingreßi sunt hæc signa, & ille ad imperium peruenit: quod Iohannes Homilius mathematicarum disciplinarū peritißimus deprehēdit anno Domini fuisse 360, mensis Nouembris 20. die.

Heraclio Mathematici prædixerūt, magnum illi & imperio eius imminere periculum à circumciso populo, &, vt prouerbio dicitur, stellarum influxus facilius præuideri quàm præcaueri posse: Ita hic cùm Iudæos timeret, Sarraceni ab illo ob denegata stipendia defecerunt, Arabiamq́; cum nonnullis locis in Aegypto occuparunt, Mahometiq́; legem & sectam inuexerunt, qui deniq. finem Byzantino imperio attulerunt, & iam nostro imperio minantur.

Guilhelmus Rex Siciliæ primi regis Siciliæ Rogerij filius cùm sciret Tancredum fratris sui filium Astrologicis rationibus suis dies tam obseßis, quàm obsidentibus vtiles præuidere, ipse quoq. cum astrologis suis diligentius attendebat, indicans familiaribus suis diem quo descēsuros eos præuiderat, vt aduersus eorum repentinas eruptiones exercitum præmuniret; sic hostium impetum tanto facilius sustinuit.

Magister Christianus Astrologus Pragensis
Ladi-

Ladislaum Iagellonem regem Poloniæ per sacerdotem præmonuit vt mortem sibi imminentem caueret, quòd multi planetæ hoc anno coniungerentur, & fieret Eclipsis Lunæ sub terra: & mortuus est eo anno, qui fuit annus Domini 1434, anno ætatis 49.

Picus Mirandula edidit librum aduersus astrologos. hi vt artem veram ostenderent, illi interitus sui annum indicauerunt, ex directione Ascendentis ad ♂, nempe annũ ætatis 33, quo peryt, quemadmodum ex scriptis hinc inde editis constat.

Bartholomæus Chassoneus audiuit, vt ipse narrat, Mediolani, quòd eximius astrologus dixisset Duci Mediolanensi Galeacio Mariæ Vicecomiti, scilicet ipsum ex vulnere periturũ, quod esset ei proprius vasallus inflicturus. Interrogatus à duce, quo mortis genere ipse Astrologus esset moriturus: qui cùm respondisset se in publico interemptum iri ex trabe ligni cadente; Mox dux ira accensus illũ decollari iußit: vt ex rei euentu cerneret astrologicam artẽ esse falsam. Cùm interim pararetur locus, & campana solito more pulsaretur; vt populus concurrisset, & traditus executori cùm deduceretur ad locum, exeundo palatium sub porta magna quæ est ante Ecclesiam cathedralem, cecidit turris, quæ dictum Astrologum & carnificem cum alys interfecit. & dux

Medio-

Mediolanensis in festo S. Stephani & in Ecclesia ipsi sancto dicata Mediolani vniuerso astante populo & ipsius aulicis interfectus multis vulneribus à proprio vasallo.

Presbyter Galeazo Sfortiæ horrendam mortem instare minatus est: quo occiso ille multis vulneribus paulo pòst interemptus est.

Iohannes de Lignauo tēpore Martini V. papæ pater præuidēs ex genitura filium cruci affigendum, voléns que fatali geneseos dispositioni succurrere, eum sacris initiari ac apprime erudiri fecit. Sed nec sic quidem euitare potuit vim fati: Nam cùm eum conciues sui ad Martinum Pap. ablegassent, rediens domum propter legationem non fideliter tractatam, de nocte à Magistratu Bonon. suspensus est. quem cùm elucescente die pater pendentē vidisset, deplorans inquit: Heus fili mi, tu infelicißimum fatum nec humanis literarum adminiculis, nec diuinis ministerijs superare potuisti!

Franciscus Maria Ferrariensis Iacobo Picenino dignitates, connubia, annum, diem & horam mortis prædixit, qui à Rege Ferdinādo Arragono occisus est.

Hieronymus Cutica ob prædictiones veras pulsus est à Gallis in exilium ab vrbe Mediolanensi.

Lucas Gauricus Iohanni Bentiuolo & ipsius filijs

filijs ac nepotibus exitium denunciauit, nisi se Pontifici submitteret; propterea captus & à Tyranno ex alta trochlea suspenso fune, quinquies quassatus est: qui tamẽ antè à quodam chiromante vt violẽti cruciatus caussas effugeret, erat admonitus. Sed postea Bentiuolus vnà cum suis est à Pontifice superatus & cæsus.

Friderici secundi Imperatoris astrologus ab eo interrogatus, cur tantum honoris Rudolpho Habspurgensi Comiti pauperi in aula sua versanti, exhiberet; respõdit, mortuis tuis liberis, quorum adhuc decem supersunt, ipse & posteri eius ad imperium & tua regna peruenient. Quod exitus ipse probauit. Nam anno Christi 1273 Cal. Octob. Rudolphus à Germanis principibus Francofurti in regem Rom. eligitur cùm Basileam obsideret: & hodierno adhuc die videmus Rudolphi posteros regnum Neapolitanum & Ducatum Austriæ & Sueuiæ vnà cum Imperio & regno Hispaniarum obtinere. Modernus enim Imperator Rudolphus ab eo nomen & ditiones hæreditario iure accepit, vt Philippus ex eodẽ natus Regnum Siculum & Neapolitanum nactus est.

Maximiliano primo imperatori à mathematico Georgio Tanstetter mors prædicta fuit VI. *annis antequam ei contigit; propter ☉ Eclipsin, quæ ante mortem ipsius accidit, Anno 1518 in Iulio, cùm ille Ianuarij die 12. obijt.*

Guido Maltrauersus Patauinus Comes Lucij vici Patauini ex Constantia filia Obicij Marchionis Estensis filium habuit Nicolaum, quem Iambonus Andreades Astrologus perniciosum patriæ ciuem fore prædixit; & Guidonem tãtum mouit, vt eum exhæredare voluerit, nisi amici obstitissent. Nicolaus opibus & gratia potens, in patriæ perniciem cum Cane Scaligero conspirat, vnde bellum ortum, in quo vltra centum hominum millia occisa feruntur, & verum Iamboni vaticinium fuisse exitus ipse declarauit.

Cominæus scribit quòd Episcopus Viennensis multo antè prædixerit, Ferdinandum nomine vltimum fore regem Neapolitanum, cùm Alphõsus Rex cum filio suo Friderico 19. annorum iuuene adhuc viueret & Rex esset. Quare Ferdinandus vltimus promisit Cominæo quotannis, si Rex fieret, 2000. Coronatorum.

Guido Bonatus Foro-Liuiensis astrologus sub Martino iiij. Guidoni Mõtisferrati Comiti diem prædixit, quo si Foro-Liuio egressus astu inuaderet hostes, eos superaret atq; victoria potiretur, sed in coxa vulnus accepturus esset. Atque vt Guido Comes sermoni fidem haberet, ipse egredi vrbe vnà cũ Comite & interesse pugnæ voluit, stupasq́; oua, & alia, quibus vulneri nondũ facto opem ferret, secum extulit. Secutoq́; pugnæ atq. victoriæ euentu, quem prædixerat, vulnus Comiti illatum est.

Mani-

Manilius Antonius Sixti quarti & Iulij secundi Pont. Max. cubicularius vates verus fuit, fatorúmque præscius multa vera pontificibus reuelauit.

Seraphinus medicus & astrologus febre correptus, prædictáque die & hora constantissimè obijt.

Moiebanus Astrologus & medicus sibi & vxori verum tempus mortis prædixit, referente Iohanne Cratone medico quondam Ferdinandi Imperatoris.

Petrus Leonius Spoletanus medicinæ & astrologiæ peritissimus, cùm sibi subitæ mortis periculum in aquis portendi cognosceret, è Patauio Venetijsq́; in Vmbriã & Spoletum migrauit, vt frequentes nauigationes effugeret. Mox vbi ad Laurentium Medicẽ vocatus esset, & ex astrorum scientia morbum salubrem prædixisset, omnémque bene gerendæ rei occasionem prætermisisset, à Lazaro Placentino illustri medico (qui à Ludouico Sfortia Ticino missus sera afferebat remedia) reprehensus, atque adeò omnibus inuisus, post mortem Laurentij, incertum an desperatione actus, an illata vi à Petro Laurentij filio in proximæ Caregio villæ puteum præceps datus mergitur: in principis Florentini morte præuidenda calculi fortè, aut iudicij errore deceptus, in sui ipsius fato cognoscendo vates nequaquam falsus.

Paris Mantuanus Paulo III Pon. Max. prædixit annũ pontificatus ſui & vitæ terminum, cùm perueniret ad annum octuageſimũ primum: quam ætatem pontifex aſſecutus eſt.

Dethleuus Reuëtlouius nobilis Holſatus prædixit Friderico primo & Chriſtiano III. gubernationem Regni Daniæ ac Norüegiæ & diuerſas victorias, cùm regna Chriſtiernus II. gener Philippi regis Hiſpaniarum teneret.

Idem Andreæ de Barbi Epiſcopo Lubecenſi genus mortis, annum & menſem denunciauit, vt exemplar iudicij ſui propria ipſius manu ſcriptum teſtatur, quod in bibliotheca Rantzouiana Breidenbergæ extat.

Supradictus Reuentlouius Imperatori Carolo belli exitum, quod geſsit cum Proteſtantibus, Electore Saxoniæ & Landtgrauio prædixit, & profectus eſt ad eum verſus Gengam, in quo itinere perijt.

Gauricus monuit Henricum ſecundum regem Galliæ per literas quinquennio antè, priuſquam moreretur, vt circiter 41 annũ vitaret duellum: aſtra enim minari vulnus in capite, quod vel cæcitatem vel mortem continuò afferret.

Franciſcus Gonzaga Marchio Mantuæ à Maluetio Bononienſi captus eſt: quod multo antè in vaticinio quodam expreſſo Gauricus ei prædixerat.

Gau-

Gauricus etiam indicauit Paulo III illū certo anno pleuritide laboraturum, aut in aquis periculum vitæ aditurum: quod cùm accidisset, ob prædictionis veritatem remunerandam fecit illum Episcopum Ciuitatēsem & equitē S. Pauli.

Matthæus Delius Danus constituēs in Oenoponte anno Domini 1551 Philippo Hispaniarum regi figuram natiuitatis, prædixit ex ♂ in secunda retrogrado & damnato à Luna, Lunáque ab illo, significare ei paternā substantiam aliquo modo frangi: & cùm haberet Solē in domo cadente, diminui potentiam eius, cùm maxima visa esset.

Reginæ Franciæ Catharinæ Medices Henrici Regis coniugi prædictum est ab astrologis eam natam esse ad destruendū principatum, ad quem cōnubio perueniret, teste Guicciardino. Quemadmodum etiam eius auunculus Pontifex Clemens VII. Carolo V. retulit, Iouio narrante in sua historia. Id an ita sit, penes lectorem iudicium esto.

Astrologorum potißimè diuinationem cæli fatiq. potestatem persuadere videntur hæc enarrata exempla, veluti multa supra vires nostræ mortalitatis fieri videmus, multa præter rationem & meritum, plurima præter ordinem & institutum conditionis humanæ. Hic enim habilis est ad philosophiam, ille ad poëticam, hic

tractat arma feliciùs, alius literas ſpernit, hic ſobrius, ille ebrius; hic audax, ille meticuloſus; & quod Cicero dicit; optimè cogitata ſæpe peßimè cadunt. Alexander tam citò vicit Orientem, quàm vidit. Iulius Cæſar ſubitò Romanum Imperium ſubegit: Pompeium iuſtam cauſſam defendentem fortuna deſeruit. Cato Sapiens ſe ipſum interfecit. Hæc quis aſtrorum curſibus non quodammodo aſſcribat?

SENECA *qui mortem aperta vena accerſiuit, inquit:*

Quicquid patimur mortales, quicquid facimus venit ex alto: Regitur fatis mortale genus.

LVCANVS.

——*præceps rapit omnia fatum.*

MANILIVS.

Fata regunt orbem, certa ſtant omnia lege.

OVIDIVS.

——*Ratio fatum vincere nulla valet.*

Auguſtinus de Ciuitate Dei, cap. v.

Fatum dicit ordinem quendam & diſpoſitionem ſecundarum cauſſarum ad effectus producendos in his corruptibilibus & generalibus præter Dei & hominum voluntates.

Q. CVRTIVS *lib. 5.*

Errant, inquit, quibus ſorte ac temere humana negotia volui agique perſuaſum eſt. Ego quidem æterna conſtitutione crediderim, nexuque cauſ-

caussarum partim latentium, partim euidentium, & multo antè destinatorum, suum quemque ordinem ab immutabili lege percurrere; Deo tamen hæc, pro arbitrio suo (vt mihi videtur) consentiẽte & permittente. Nam certò statuendum est, tametsi corpora cælestia arcanam quandam vim & virtutẽ admirabilẽ in rebus humanis exerceant; Deum tamen omnipotentem, vniuersarum rerum naturæ opificẽ & architectum, vitæq́ue & mortis Dominum, atq. arbitrum vnicum propterea à gubernatione corporum inferiorum nequaquam esse remouendum, sed verè eum omnibus astris, astrorúmque influxibus dominari, eorundémque cursum & efficaciam vel promouere vel impedire; omnes item inclinationes ab astris ortas moderari, morbósque sæpenumero secundum immensam suam bonitatem auertere, & in melius mutare; nonnunquam etiam secundum arcanum & iustum suum iudicium, propter delicta nostra exasperare & in pænas conuertere. Diuina enim maiestas non ex astris, quæ ipse ad vtilitatem & conseruationem generis humani cõdidit, astricta, nec fatali quadam necessitate, veluti carceri clausa tenetur, sed liberrimè agit, & vt præcipua caussa, ceteras omnes liberrimè moderatur ac gubernat.

Credite quòd nõ astra Deo, Deus imperat astris:
Fata augere potest, tollere fata potest.

DE ANNIS CLIMACTERICIS:

Id eſt, ſcanſilibus, qui ex numeris, velut per gradus ſcalarum aſcendunt & colliguntur.

SVNT *verò climactericorũ annorum duo genera, qui ſunt quaſi articuli quidam ſeu flexus ætatis in quibus ad ſequentis temporis conſtitutionem ſeſe vertat illa & inflectat.*

Primi & præcipui colliguntur à ſeptimo numero, & hi hebdomatici ſiue climacterici nominantur. & ſunt hi: 7. 14. 21. 28. 35. 42. 49. 56. 63. climactericus magnus: 70. 77. 84. 91. 98. 105. 112. 119. 126. climactericus maximus; 133. 140. 147. 154. 161. 168. 175.

Reliqui à nono numero computãtur & hi Enneatici ſiue decretorij nominantur. Sunt autem ſequentes: 9. 18. 27. 36. 45. 54. 63. climactericus magnus: 72. 81. 90. 99. 108. 117. 126. climactericus maximus: 135. 144. 153. 162. 171.

Hos annos propter Patriarchas extendi neceſſe eſt; rarò enim hiſce tẽporibus, homines etſi viuaces, 70 annum climactericũ ſuperant. Pauci octuageſimum aut nonageſimum primum aſſequũtur. Paucißimi & ferè nulli ad centeſimum & quintum ſpiritum ducunt.

Inter

Inter climactericos & enneaticos periculosiores sunt qui per tres hebdomadas annorũ ascendunt, vt sunt: 21. 42. 63. 84. 105.

Periculosissimi autem 49. 56. & 63; præsertim si malefici sunt in 2 aut 8 domo natiuitatis, aut loca hylegialia ad malos planetas & eorum radios his annis perueniunt.

Quia primus numerus anno 49. continet septem septimanas & septies septẽ annos: In secundo 56 concurrunt septimus & octonarius. In vltimo 63 septimus est & nonus, climactericus & enneaticus: nam 63 anni continent in se nonies septenarium aut septies nouenarium.

In quo cùm septenaria & nouenaria mutatio concurrãt, commotionem in corporibus maiorem fieri necessariò arbitrantur, qui naturã aliquanto propiùs peruestigando aspiciũt: Hícque annus 63, Firmico testante, ex hac caussa Androdas ab Aegyptijs dictus est, quòd omnem vitæ substantiam frangat ac debilitet: Multíque illustres viri eo anno perierunt, vt sequens catalogus indicabit.

Augustus Imperator ad filium scribens, Lætare, inquit, mecum fili; transgressus enim sum omnibus senibus periculosum annũ sexagesimum tertium. Et sibi gratulatur de superato hoc senum Climactere.

De his autem annorum hebdomadibus & an-

nis climactericis ſcripſere Plato, Cenſorinus, Gellius, Philo Iudæus, Macrobius, Cicero, Boëtius, D. Ambroſius & Auguſtinus, Beda, Georgius Valla, & multi recentiores Philoſophi & docti viri; & nobis in monumentis ſuis reliquere, hanc obſeruationem non eſſe ſuperſtitioſam, ſed vſu & experientia comprobatam.

Cauſſas tamen plerique non adferunt, quare annis his certis talia contingant; quanquã enim in eo omnes conſentiunt, quòd ita fieri conſtat, ſed cur id fiat, non addiderunt.

Seneca ſcribit ſe exponere non poſſe per Philoſophiam, quare ſeptimus quiſque annus ætati ſignum imprimat: tamen cùm dies diem & annus annum, ætas ætatem doceat, vt in prouerbio dici ſolet, ſempérque à poſteris, prioribus inuentis aliquid addatur, aut planè nouæ conſiderationes & demonſtrationes inueniantur: Marſilius Ficinus Aſtrologicam huius rei cauſſam adfert, quòd ſingulis ſeptem annis ordo planetarum reuertatur ad Saturnum, ita vt ♄ ſeptimo anno gubernet mortales & eorum corpora.

Nonnulli alij numeris his tantã vim tribuunt, cùm ſeptenarius ſit plenus & diuidi poßit, vt nullus alius primò in vnionem & ſenariũ, deinde binarium & quincuncem, poſtremò in ternionem & quaternionẽ, & ex varijs figuris compoſitus, multas formas admittat. Quæ quanquam

bene

bene excogitata sunt; tamen mihi non satisfaciunt.

Ego verò arbitror, saluo tamen aliorum quorumcunque iudicio, Saturnum quidem esse caussam præcipuam; sed tamen non propter eam solummodo rationem, quam Marsilius adfert, sed propterea, quòd plerumque est peregrinus & interfector mortalium, & quòd singulis fere septem annis ad quadratum loci; aut si minus, ad contrarium naturæ signi, vnde egressus est, peruenit. & quemadmodum Luna, quæ nobis proxima est & motu celerrima, fere septimo quoque die in contrarium signum eius naturæ, vnde est egressa, progreditur, & inde criticos producit dies, qui in morbis vel ad salutem, vel ad mortem, vehementem adducunt mutationem: ita Saturnum, qui motu est tardißimus, & tot annos fere, quot diebus Luna in vno signo commoratur; hos periculosos annos, ac climactericos operatur, & has mutationes humorum causatur, cùm in generalibus temporum decretis Saturnus non parum momenti habeat, quemadmodum Luna in diebus, secundum Ptolemæum.

Adiuuant illum & cæteri planetæ, propterea quòd hi singulis septem annis vnà cum Horoscopi profectione ad oppositum quadratúmue signi, aut ad 7. 8.. & 12 domum alicuius natiuitatis perueniunt; quæ sunt loca aduersa, infortunata

tunata & formidoloſa bonis & vitæ hominum, & quod ſemper ſeptimo quoque anno horoſcopus & planetæ omnes perueniunt profectione ad ſeptimam domum aut ſignum oppoſitum, in quo vltimo præterlapſo ſeptenario anno fuerunt. Qui locus eſt oppoſitus naturæ contrarius & ſemper aduerſus: ita vt ſic planetæ & horoſcopus vnà cũ Saturno frangãt, debilitent, & opprimant naturam & vitam his temporibus ex commotione & alteratione humorum.

Addo & hanc cauſſam, vt ſeptimo aut nono menſe nati iuſtam vitæ perfectionem obtinent: ita contingere quoque vt vita plurimorum hominum ad climactericos vſq. annos in quibus ſeptenarius numerus, nouenariuſque in ſeſe quaſi in cyclum recurrunt, producatur, ibique abſoluatur & finiatur.

Eſt autem numerus ſeptenarius, vt Macrobius lib. 1. c. 6; & poſt eũ Nicetas in Gregorium ſcribens annotauit, numerus perfectionis, quod ſolus ex omnibus, qui denario minores ſunt, nec ab alio gignatur, nec alium gignat. vnde & Arithmetici virginem hũc numerum appellant. & σεπτάδα τὸ σεπτὸν; *id eſt venerationem atque excellentiam ei tribuentes. Et D. Hieronymus in Amos Prophetam ſcribens, eundem numerum ſanctum vocat, non abſque ratione. Conſtat enim Deum ipſum ſeptimum ſibi diem con-*

ſecran-

secrando aliquid in eo esse cum perfectionis, tum mysterij indicasse. Quod vt fiat manifestũ, aliquot huius rei testimonia subijcio.

Deus creauit mundum sex diebus, septimo quieuit, ideóque hunc diem, Iudæis sacrum esse voluit, & ab illis natalis mundi dicitur: tunc enim omnia facta & edita apparuerunt.

Exodi 25. iubet Deus septem lucernas die noctúque accẽsas fulgere in tabernaculo; quo significatur plena & perpetua donorum Spiritus sancti effusio in Ecclesiam, quemadmodum ritus ille à Zacharia cap. 4. postea copiosius est explicatus.

Præterea septimus annus diuina institutione fuit illis sabbatharius, quo nec agros aut vineas colere, nec culturam terræ exercere licebat, institutus ad memoriam quietis diuinæ.

Deinde quinquagesimus annus fuit illis quoq. sacer, & dicebatur annus iubilæus, post septem annorum hebdomadas circumactas, id est post 49 annos completos, qui fuit illis climacter hebdomaticus. Tunc enim possessiones emptæ sine pretio redibant ad priores veros hæredes.

Septimo mense requieuit arca Noë in monte Ararat.

Dixit Dominus Noæ, Ex omnibus animantibus mũdis, tolles septena & septena; lib. 7. Gen. cap. 7.

Septimo die emisit Noha columbam, quæ redijt,

diјt, ferens ramum oliuæ, & post septem dies itẽrum emisit aliam, quæ non rediјt.

Salomon festos dies septem celebrauit, & omnis Israël cum eo.

Defuncto Iacob luxit eum Ioseph cum Aegyptiјs septem diebus.

Septies in cruce pẽdens locutus est Christus.

Septem horis fuit cruci affixus, & septima expirauit.

Septimo die, id est, Sabbatho quieuit in sepulchro.

Septies septem diebus expletis post resurrectionem misit paracletum.

Post hæc in cælo habemus septẽ stellas errantes: videmus ibidem 7. Pleiades.

Maior minórque Vrsa totidem stellis insignitæ cernuntur.

Ipse quoque Zodiacus septenario numero non vacat; nam in septimo signo fit solstitium à bruma, in septimo bruma à solstitio: in septimo æquinoctium ab æquinoctio.

Oceanus etiam in incremento æstuum maritimorum hunc numerum seruat: nam primo nascentis Lunæ die fit copiosior solito: diminuitur paulisper 2. die, & sic 3. vsq. ad septimum diem. Deinde iterum crescit paulatim per 7. dies vsq. ad plenilunium, & sic deinceps.

Luna quoque quater septẽ diebus conficit fere

cursum

cursum suum, & singulis septem diebus sensibiliter faciem mutat, & vnam quadram complet.

In ægrotis etiam in ipsis penè articulis septimorum dierum accidunt subitæ morborum conuersiones, qui aut oppressos eos perimunt, aut solutos morbos profligant.

Hieronymus dicit, quòd ardentißimæ febres die 7. aut bis 7. aut 3. septimo terminentur, sic ab initio mundi omnes labores ac molestiæ conquiescunt.

Dentes septimo mense incipiunt mandibulis emergere, septimo anno labuntur & renascuntur pueris, qui Saturno propriè attributi sunt, & sic in his vim ac dominiũ suum exercet. Decimoquarto anno pubertas accedit, & quãdo completa fuerit septem annorum hebdomada, id est, septies septem anni, hoc est anno 49. maturescit in homine prudẽtia & fit ætas perfecta; cùm verò ad decadas septenas, id est ad septuagesimum annum fuit peruentũ, tunc meta viuendi est peracta. Ita vt cum Cicerone concludendum sit, septenarium numerum rerũ omnium nodum esse. Et cum Hippocrate, ætatem hominis septem dierum numero constare: & hunc numerum perfectum, mundum, Deo consecratum, mensuram temporis, ordinis & quietis esse, & symbolum vniuersitatis: vt paßim affirmant Plato, Galenus, Cyprianus, Origenes, Hieronymus, Augusti-

gusti-

gustinus, Ambrosius, Gregorius & alij: ex quorum scriptis, etiam qui Christiani fuerunt, vt Irenæi, Hilarij, Iustini, Polycarpi, Lactantij colligitur, mūdum duraturum sex milibus ferè annorum, septimo millenario æternum sabbathum futurum. Nota enim est traditio domus Heliæ, quæ hoc versu comprehensa est:

Millia sex mundus, postea finis erit.

aut sic:

Mobilis annorum stabit sex millia mundus,
Lux operum mundi septima finis erit.
Ante Deum, nullo quia circumscribitur æuo,
Annorum spacium est mille, quod vna dies.

Cùm autem viderim meo tempore maximam partem hominum, præsertim qui sunt alicuius nominis, annis fatalibus suprà annotatis in summum discrimen honorum, bonorū, & vitæ labi: & superior ætas etiā animaduerterit, plures præstantes viros (inter hos etiam qui annos climactericos obseruarunt & de ijs scripserunt) hisce annis extinctos; non inutile fore iudicaui eos ordine hîc annotare. Et cùm Imperatorum, Pontificum, cæterorúmque illustrium virorum vita & mors magis nota sit, quàm priuatorum, subijcere ex his exempla volui: Primò qui annis Climactericis & Enneaticis periere: deinde qui annis 49. 56. & 63. extincti sunt, & hi anni heroici appellantur, propterea quòd heroes plerumq.

rumque in ijs vitam cum morte commutăt. Etſi aliqui non ſtatim in ipſis annis pereunt, tamen vires valde debilitantur & franguntur, morbíque oriuntur, ex quibus rarò ad priſtinam valetudinem perueniunt. Etſi igitur non ipſis climactericis, tamen paulo pòſt ferè moriuntur.

Et cùm Selneccerus climactericos annos in ætate hominis pulchrè verſibus deſcripſerit, etiam illos huic tractatui inſerere libuit.

7 *Infans ſeptenos poſtquã compleuerit annos,*
Producti dentes, murus & oris erunt.
14 *Poſt ſeptem alios Deus hinc cõceſſerit annos,*
Fit pubes, nato ſemine nomen habens.
21 *Eſt iuuenis cùm ſeptẽ alios cõceſſerit annos,*
Et lanugo genas primáque barba tegit.
28 *His addas ſeptem, virtutis nomine clarus*
Eſt vir, & hæc ætas optima robur habet.
35 *Adijcias alios ſeptem, volet eſſe maritus,*
Et memor arcanæ poſteritatis erit.
42 *His alios iungas ſeptem, prudentia pectus*
Ornabit, ſtudium nec leuitatis erit.
49 *Annumeres ſeptem, grauitas erit inclyta linguæ:*
56 *Septem alios, linguæ congruit ingenium.*
63 *Additur his nonus cùm ſeptenarius, ipſe eſt*
Perfectus, vires ſed nimis interimit.
Scilicet his annis multi periere duobus,
Quorum laus celebris Marte togáque fuit.

Hi quoque nunc varijs fortunæ casibus anni
Subijciunt multos exitiúmque ferunt.
70 *Accedant alij septem, mors dura vocabit*
Ad tumulum fessos decrepitósque senes.

SEQVENTES PERIERVNT ANNIS HEBDOMATICIS SIUE CLIMACTERICIS.

Adam primus homo & parens noster vixit annos 930, mortuus ergo est anno ætatis 931. qui fuit annus eius climactericus, nam continet in se septies centum triginta tres annos.

Kenan quartus post Adam vixit annos 910. mortuus anno climacterico ——— 130. continet enim in se septies 130. annos.

Mahaleël V. *post Adã mortuus est anno 895. cùm annum climactericum — 128. ingressurus esset.*

Henoch septimus post Adã sublatus est transacto anno climacterico 52, cùm ——— 365 annum attigisset.

Lamech. Omnes anni ætatis Lamech fuerunt 777. & mortuus est, Genes. 5. cap. Anni ætatis Lamech, sunt planè climacterici, hoc est, tempus ipsius vitæ numero septenario terminatur, ac incidit annus eius obitus in 721. annum post mortem Adami, hoc est, effluxis septies 103. an-

103. annis; & fuit Lamech primus mortalium, qui ante obitum patris naturali morte defunctus est.

Abraham mortuus est anno ætatis —— 175. Genes. 25 cap. qui est climactericus, nam continet in se septies viginti quinq.

Zebulō mortuus est anno climacterico & 126. enneatico maximo; nam hi anni continent in se septies octodecim & nouies tredecim.

Sara mortua est anno ———————— 127. cùm annum enneaticum & climactericum maximum vix superasset.

Iacob Patriarcha periȷ̈t anno ætatis —— 147. Genes. 47. cap. qui est climactericus; nam continet in se septies viginti vnum.

Iuda filius Iacob anno ætatis ———— 119. continet in se septies septemdecim.

Moyses mortuus est, agens annū ætatis 120. ergo per aliquot menses tantum excessit annum climactericum ———— 119. vt Iosephus lib. 4. affirmat.

Thales Milesius ex septem sapientibus Græciæ anno 70. mortuus est, cùm certamen gymnicum spectaret, æstu scilicet ac siti & infirmitate fatigatus.

Pittacus Mitylenæus ex 7. sapientibus vixit annos ———————————— 70.

Epimenides Cretensis vixit annos —— 154.

climactericos 22, teste Xenophone Colophonio.

Socrates ab Atheniensibus damnatus cicutam bibit anno ætatis ———————— 20.

Aristoteles bibens aconitum mortuus est anno ætatis 70. alij dicunt illum anno 63. perijsse, ut scribit Diogenes Laërtius.

Cleobulus Lyndius inter 7. Græciæ sapientes numeratus, deceßit anno ætatis ———— 70.

Zeno Citticus anno ———————— 98.

Cleãthes Zenonis auditor obijt anno ætatis 98.

Cyrus primus Rex Persarum, qui Darium vicit, anno 70. mortuus est, vt Cicero scribit De diuinatione.

Dionysius Philosophus mortuus est anno 91.

Dauid rex & propheta mortuus est anno 70. anno climacterico, 63. à filio Absolon regno eiectus.

Seleucus Rex Syriæ ac Asiæ cùm annum 77. superasset per aliquot mẽses & vicisset Lysimachum regem Macedoniæ, interfectus est à Ptolemæo Ceranno, & perdidit vitam vnà cũ regno.

Philippomenes exulum dux Meßinensium à quibus captus, veneno interfectus anno —— 70.

Ennius poëta ———————————— 70.

Hannibal Carthaginiẽsis veneno sumpto perijt cùm à Romanis obsessus esset, anno —— 70.

Sophocles Tragicus scriptor ex nuncio de victoria sibi allato nimio perfusus gaudio moritur natus

natus annos nonaginta, mortuus est anno —— 91.

C. Marius Cimbrorum victor ab exilio reuocatus à Cuma in vrbem introductus, cùm septimùm consul factus esset, pluribus cædibus patratis, Idibus Ianuarijs anno ———— 70. mortuus est, cùm metu aduētantis Syllæ in pleuritidem incidisset, quam phrenesis comitata fuerat: Floro referente. Alij scribunt illum mortuum esse enneatico 72. septimo die sui septimi consulatus.

Octauius Augustus, qui Caßium & Brutum in Macedonia vicit, Sextum Pompeium in Siculo freto superauit, Marcū Antonium in Actiaco littore debellauit, & reliquam orbis partem per legatos domuit, Cæsar & dictator factus, sub quo Christus redemptor noster natus est: vixit 76. annos, tantum 3. menses abfuit à climacterico, vt nōnulli volunt. Sextus Aurelius scribit illum morbo Nolæ interijsse, cùm ———— 77. annum ingressus esset.

Cleopatra adhibito aspide brachijs, cùm prius se Antonius interfecisset, dicens: Ita oportet mori tot regum prolem, vixit annos —— 28. & aliquot menses.

Tiberius Imperator vixit annos —— 77. & quatuor menses, cùm lentum venenum à C. Caligula, vt suspicio est, propinatum hausisset.

Herodes Ascalonita rex Iudæorum, ad quem

missus est Christus, & qui pueros interfecit, obijt anno ——————— 70.

Britannicus filius Claudij, à Nerone interficitur anno ætatis ——————— 14.

C. Caligula Cæsar anno 28. triginta vulneribus interfectus est.

Lucius Verus natus est Romæ anno Christi 129: obijt Altini apoplexia correptus anno 42.

Persius Flaccus Satyricus Volaterranus anno 28. mortuus est: anno Christi 64. sub Nerone.

Liuius Historiographus Romanus ——— 77.

Lucanus poëta venam sibi secandam præbuit ——————— 28.

Pomponius Atticus febre tentatus, diutius morbum alere noluit, & cibo abstinens mortuus est ——————— 77.

Flauius Vespasianus Augustus ad imperium post familiam Iuliorũ peruenit, cùm Vitellium per suos vicisset. natus est post Christi natalem anno 11. iuxta occasum Solis: discessit teste Eusebio anno ætatis ——————— 70.

Titus Vespasianus, qui Hierosolymam & Iudaicam gentem vicit, moritur anno ——— 42. *Anno Christi 83 febri correptus.*

Antonius Cæsar mortuus est cùm triduo antè ex esu casei Alpini in febrim incidisset —— 70.

Aelius Publius Pertinax crudeliter à suis militibus interfectus anno ætatis ——————— 70.

Publius Licinius Valerianus imperator in ignominiosa captiuitate mortem cum vita commutauit anno ——————— 70.

Simon Apostolus frater Iacobi minoris vix annum hebdomaticum 119. excedens sub Traiano Imperatore cruci affixus est, ——— 120. annum agens, quòd esset ex genere Dauidis.

Heraclius Constantinus veneno sublatus anno 28.

Beatus Antonius monachus anno ætatis 105. vt Hieron. in Vitis patrum tradit.

Ludouicus Germanicus, Ludouici pij filius, nepos Caroli magni, Francofurti obijt anno ætatis ——————————— 70.

Maximini imperatoris filius interfectus ad Aquilegiam cum patre à militibus ——— 21.

Origenes mortuus est ——————— 70.

Sanctus Hieronymus vixit annos — 91. mortuus in Bethlehem anno Domini 420.

Alexander Episcopus Constantinopolitanus qui Arrium precibus ad mortem adegit — 98.

Constans filius Constantini Magni interficitur à Magnentio non procul ad Hispania in arce Helena, annum agens ——————— 28.

Sanctus Augustinus mortuus est Hippone cùm Wandali oppugnarent illam, & vixisset annos 76. ergo obijt ——————— 77.

Rogerius Normanus Comes Calabriæ ac Si-

ciliæ, qui eiecit Saracenos ex Sicilia, & ibidem posteris regnum constituit, periÿt anno —— 70.

Sanctus Columba Abbas in Scotia anno 77. periÿt, vt Beda scribit.

Sanctus Vlricus Episcopus Augustanus vixit 83. annos; mortuus ergo anno ætatis —— 84.

Sanctus Thomas Aquinas obiÿt anno Christi 1270. Anno ætatis —— 70.

Otto Episcopus Bãbergensis Comes de Andescho qui Pomeraniam ad fidem Christi conuertit moritur anno —— 70.

Constantinus nonus imperator occidentalis obiÿt anno —— 70.

Eduardus primus rex Angliæ mortuus 70.

Sancta Brigitta ex Suecia mortua Romæ, quæ scripsit reuelationes, obiÿt anno —— 70.

Alexius Comnenus Cõstantinopolitanus 70.

Iohannes Bocatius Florentinus poëta, Astrologus & Philosophus, anno ætat. —— 42.

Ladislaus iunior Rex Hungariæ ac Bohemiæ cùm pacem iuratam ex Iuliani Cardinalis instinctu renunciasset apud Vernam à Turcis interfectus est, anno 21. quanquam aliÿ scribunt 21. anno ætatis 18. enneatico.

Reuchlinus homo doctus anno —— 70.

Iohannes Albertus Rex Poloniæ —— 42.

Carolus octauus rex Franciæ qui regnũ Neapolitanum subegit, apoplexia mortuus, cùm tantum

tum

tum 22. dies à climacterico abesset ——— 28.

Sigismundus Imperator Caroli 4. filius, qui Constantiense concilium celebrauit anno — 70.

Iulius secundus Papa in Vaticano palatio periȷ́t anno ——————————— 70.

Alexander Borgias VI. pontifex per ministri incuriam epoto veneno, quod aliȷ́s dari iusserat, annum 70. excedens per 8. menses obiȷ́t.

Solymannus Turcarum Imperator periȷ́t in expugnatione Sigeti annum agens 76. tantùm per aliquot menses abfuit à ———— 77.

Christiernus 2. trium Borealium regnorum quondam rex, nempe Daniæ, Sueciæ, Noruegiæ, & Caroli V. affinis in captiuitate periȷ́t anno 77.

Petrus Bembus Cardinalis Venetus vir doctißimus atque eloquentißimus scripsit Venetam Historiam & Epistolas Leonis X. nomine anno ——————————— 77.

Ludouicus Gratus vtriusque linguæ, astrorum ac totius mathematices scientiæ peritus 21.

Philippus rex Hispaniarum Maximiliani primi Cæsaris filius vixit annos ——— 28. hoc est, 4. septenarios.

Iohanna mater Caroli V. septies septem annis h. e. 49. vidua permansit, & morbo extincta est ——————————— 70.

Ludouicus vltimus Rex Hungariæ victus & Turcas fugiens in palude mortuus inuentus

anno 20. non multum abfuit ab ——— 21.

Marchio Fridericus de Anſpach moritur prius mente captus anno ——— 70.

Eraſmus Roterodamus theologus & inſignis orator moritur Baſileæ ——— 70.

Albertus Marchio Brandenburgenſis qui cum Carolo V. & Franciſco rege Galliæ bella geßit, exul periјt anno ætatis ——— 35.

Iohannes Schonerus mathematicus mortuus eſt anno ——— 70.

Rudolphus Agricola Friſius Heidelbergæ obiјt cùm ætatis annos compleſſet ——— 42.

Nicolaus Copernicus Aſtrologus eximius & in illa arte Germanicus Ptolemæus ——— 70.

Franciſcus Petrarcha obiјt anno ——— 70.

Fridericus Dux Lignicenſis ——— 70.

Chriſtophorus Longolius diligens imitator Ciceronis moritur Paduæ ——— 35.

Doctor Pontanus Senior Cancellarius Electoris Saxoniæ ——— 70.

Hippolytus Medices Cardinalis ex veneni potione interiјt ——— 28.

Hieronymus Vrſinus Romæ ante ædem pulchræ puellæ fuit vulneratus, ex quo vulnere paucis pòſt diebus in ſuo oppido periјt anno ——— 28.

Iohannes Medices pater Magni Coſmi ducis Hetruriæ ictu tormẽtalis machinæ periјt 28.

Henricus Ranzouius Pauli filius in aquam lapſus

lapsus fracto collo perijt, cùm ex conuiuio Ducis Holsatiæ Adolphi discederet ——— 28.

Iohannes Petrus Carafa, postea Pontifex factus ac Paulus 4. nominatus, bellum gessit cum Rege Hispaniarum, mortuus anno ——— 84.

Erasmus Reinholdus qui tabulas Prutenicas edidit, obijt anno ——— 42.

Albertus dux primus Borussiæ moritur anno ——— 77.

Hieronymus Tirusanus Venetus Episcopus Veronēsis mortuus est in cōcilio Tridentino 35.

Fridericus Marchio Brandenburgensis, archiepiscopus Magdeburgensis Ioachimi 2. electoris filius, perijt anno ——— 21.

Sigismundus Marchio, Episcopus Hallensis obijt 28. siue anno climacterico quarto.

Ioachimus Brocktorff nobilis Holsatus, ac in bello Suetico vnius alæ dux, perijt post longum morbum ——— anno 35.

Melchior Sestedius nobilis Holsatus vnicus filius ——— 21.

Fridericus dux Luneburgensis Ernesti filius occubuit in prœlio commisso inter Mauritium Electorem Saxoniæ & Albertum Marchionem Brandenburgensem ——— 21.

Adolphus Comes Nassouiensis frater Principis Aurantiæ, occubuit ad Groningam quando comes Arenbergensis cum nōnullis Hispanis interfectus est, anno ætatis ——— 28.

Huldericus ab Hutten, Francus ex antiqua Huttenorum prosapia oriundus, artium & linguarum peritus, postmodum ob virtutes suas domi militiaeq. praestitas factus eques auratus, mortuus anno ———————— 35.

Fridericus Dux Saxoniae, ducis Georgij filius, moritur Dresdae, anno aetatis 35. quinto climacterico.

D. Iustus Ionas iunior iurisconsultus, Hafniae in Dania decollatus est anno aetatis — 42. climacterico sexto.

Henricus 2. Galliarum rex Francisci filius accedente ardenti febri ad vulnus capitis quod in nuptijs sororis in hastiludio acceperat, perijt anno 1559. aetatis verò 42. climacterico sexto.

Iohannes Weinman medicus in Anspach anno ———————— 70.

Wilhelmus à Dietsbach eques auratus ex nobili genere Bernensi ———————— 70.

Gangolphus liber Baro in Hohen Geroltzeck maximus dux exercituum, praesertim in bellis, quae inter Maximilianum Caesarem, & Venetos gesta sunt, saepe etiam cum Turcis feliciter conflixit, mortuus anno ———————— 70.

M. Huldericus Martinus praepositus Monasteriensis anno ———————— 77.

D. Leonhardus ab Eck Iurisconsultus Bauariensis ———————— 70.

Theodorus Brandt cōsul Basiliensis anno 70.

HI ANNIS ENNEATICIS interierunt.

Amazius rex in Iudæa perijt anno ætatis 54.
Achaz rex in Iudæa filius Ionathan an. 36.
Pythagoras Abderites Philosophus anno 90.
Pyrrho Heliensis ———————— 90.
Plato mortuus est, vt ex Cicerone, Seneca & Censorino constat, anno ætatis ——— 81.
Xenocrates Chalcedonius Platonis auditor mortuus agens annum ———————— 82.
Diogenes Cynicus ferme exceßit annos 90.
Epicharmus Cous obijt anno ætat. ——— 90.
Protagoras obijt cùm attigisset annum 90.
Apollodotus ait illum 70. anno mortuum.
Hieron rex Siciliæ ———————— 90.
Attalus rex Bithyniæ ac minoris Asiæ Liuio referente mortuus est agens annum ——— 72.
Tarquinius Superbus rex Romanorum eiectus propter adulterium Lucretiæ Cumæ in exilio mortuus est, anno ætat. ———————— 90.
Orestes filius Agamemnonis qui interfecit Aegisthum adulterum & matrem propriam 90.
Antiochus Octauus de matris insidijs per indicium edoctus venenum sibi præparatum à matre, illam ebibere coëgit, atque eodem scelere

ipse

ipse mox vsurus contra Cizicenum fratrem bellum eius attraxit, cum quo per omne tempus vitæ bellum geßit, interfectus fraude Heraclionis anno ———— 54.

Eumenes Cancellarius Alexandri Magni primò à suis proditus, deinde interfectus anno 45.

Samius senex aceto scillitico vtens, produxit vitam integer vsque ad annum ætatis 117. referente Galeno.

Isocrates orator Atheniensis, audita clade Cheronensi quatridui inedia moritur natus annos 99. non volens quartò videre Athenas occupari. Plutarchus in vitis Rhetorum.

Mithridates à proprio filio Pharnace obsessus seipsum veneno interfecit, cùm annos 60. imperasset, & bellum cum Romanis geßisset 40. annos, & annum attigisset ———— 72.

Hyrcanus interfectus ab Herode post pugnam Actiacam cùm ad Octauium proficisceretur, annum agens ———— 81.

Herodes Agrippa ab angelo Dei percussus & à vermibus deuoratus periјt anno ——— 54.

Sulpitius Galba Cæsar interfectus ——— 72.

Mater Pomponij Attici ———— 90.

Otto Imperator natus Romæ anno Christi 33. seipsum occidit, prælio victus à Vitellij ducibus Debriaci vixit annos ——— 36. men. 11.

Epicurus ———— 72.

Carnea-

Carneades nouæ Academiæ princeps excesſit è vita anno ——————————— 45.

Ouidius patrem ſuum ait vixiſſe annos 90. *lib.* 4. *Triſtium.*

Domitianus filius Veſpaſiani interfectus à cubicularijs confoſſus 7. *vulneribus, vxore coniurationem non ignorante* ——————— 45.

Auitus pſeudo-Antonius ſiue Sardanapalus interfectus 19.

Vitellius Imperator per ſcalas gemonias tractus numeroſis ictibus confoſſus interijt annos natus ——— 54. & 4. *menſ.*

Iohannes Apoſtolus frater Iacobi maioris in ardenti inuocatione Dei Epheſi ſub Traiano cùm vix hebdomaticum ſuperaſſet, moritur 99.

Conſtantinus moritur apoplexia poſt Chriſtum natum 36. *anno ætatis* ——————— 45. *Qui fuit filius Conſtantini Magni.*

Sanctus Martinus Epiſcopus Turonenſis 81.

Boldeſlaus dux Polonorum ——————— 54.

Sanctus Martinus miles ſub Iuliano moritur anno ——————————————— 81.

Sanctus Franciſcus ——————————— 45.

Theodoricus Laſcaris imperator Conſtantinopolitanus ——————————————— 36.

Alexander Caſimiri 3. *filius, Rex Poloniæ, moritur Vilnæ, cùm ei nunciaretur præclara de Tartaris victoria per legatum ſuum parta anno ætatis* ——— 45.

Ladiſ-

Ladiſlaus rex Hungariæ ac Bohemiæ veneno periit, ac intra horas 36. ſanus, viuus & mortuus fuit annum excedens vix ——— 18.

Premeſlaus Dux magnæ Poloniæ ——— 36.

Vrbanus 6. pontifex ——— 72.

Gregorius 12. pontifex ——— 90.

Paulus 2. pontifex ——— 54.

Carolus Magnus ad quem primum Imperij Romani titulus & dignitas à Græcis Imperatoribus tranſlata eſt, mortuus ex pleuritide anno Domini 814. ætatis ——— 72.

Philippus Maria Mediolanenſium dux, quo nullus huius ducatus felicior aut potentior fuit, tres reges vna vice captiuos habuit: periit ã. 54.

Franciſcus Philelphus mortuus Mantuæ anno ——— 90.

Filius Rudolphi Imperatoris ſubmerſus in Rheno ——— 18.

Wencelaus iunior Rex Bohemiæ traijcitur gladio ——— 18.

Iohannes 22. papa Auinione mortuus 90.

Andronicus iunior Conſtantinopolitanus mortuus anno 55. vix excedens annum 54.

Ludouicus ſenior barbatus dux Bauariæ 81. & aliquot menſes vixit.

Franciſcus Philelphus poëta & Philoſophus obijt ——— 81.

Dux Guilhelmus Brunſuicenſis moritur 90.

Carolus

Carolus dictus Bellator, dux Burgundiæ, Caroli v. Imperatoris proauus, ad Cranſeium victus, & occiſus à Renato duce Lotharingiæ & confœderatis Heluetiis anno ætatis 44. tantum per aliquot menſes abſuit à 45.

Elector Albertus Marchio Brandenburgenſis Achilles Germanicus dictus moritur in electione Maximiliani primi anno ætatis —— 72.

Zwinglius interfectus in bello anno —— 45

Paulus 3. pontifex maximus ex Farneſiorum familia paululum, vt illi prædictum erat, egreſſus annum 81. auditu morte nepotis.

D. Paulus Fagius theologus moritur in Anglia —————— 45.

Iohannes Brentius theologus ———— 72.

Franciſcus Franciſci Regis filius Delphinis veneno periјt —————— 18.

Camillus Triuultius occiſus fuit ictu bellici tormenti —————— 36.

Sigiſmundus primus Caſimiri filius Rex Poloniæ, Magnus Dux Lituaniæ, anno—— 81.

Borbonius Romam oppugnans bombarda traiectus, dicens, Væ tibi Roma & mihi, periјt 36.

Macrinus imperator natus humili loco occiſus eſt Idib. Iun. ætatis anno ———— 54.

Georgius Fronsbergius clarus dux Maximiliani & Caroli v. in 20. conflictibus ſemper honorificam victoriam obtinuit: obijt an. æta. 54.

Marcus Antonius Columna Romanus ictu tormentalis machinæ interfectus ——— 45.

Frater Hieronymus Sauanarola vir excellenter doctus, mandato ſummi pontificis Florentiæ ſuſpenſus eſt, & combuſtus, cùm vixiſſet 45. annos & aliquot menſes.

Antonius Vrceus Codrus, qui multa ſcripta edidit, obijt ——— 54.

Petrus Aloyſius Parmæ & Placetiæ dux, Pauli 3. Pontificis filius, occiſus eſt in proprio domicilio, & è feneſtra ſuſpenſus anno ætatis 44. cùm tãtum per 3. menſes ab enneatico abeſſet — 45.

Georgius ab Anhalt Epiſcopus Mersburgenſis præpoſitus Magdeburgenſis anno ætatis 45. & 2. menſ.

Margareta Roſenkrantzia ex familia nobili Danica perijt ——— 18.

Doctor Georgius Maior ——— 72.

Vldaricus Mordiſius quondam cancellarius Electoris Saxoniæ, deinde ab eodem in propria domo captiuus retentus, tandem ſubitò ac miſerè perijt ——— 72.

Iohannes Rantzouius pater Henrici & Pauli, cuius virtus fidéſque domi militiæq; cognita fuit tribus Daniæ regibus Friderico, Chriſtiano 3, & Friderico ſecundo: & ſi mortuus ſit anno 73, tamen morbus incepit & nunquam conualuit anno ——— 72.

Fride-

Fridericus III. Dux Saxoniæ Elector, cognomẽto ſapiens, Erneſti filius, mortuus eſt cùm vixiſſet annos ——— 72.

Hermannus Archiepiſcopus Colonienſis Comes in Weda, moritur anno 80. tantùm 4. menſes & 17. dies abſuit ab enneatico ——— 81.

Victorinus Strigelius primùm propter diſputationem religionis captus, poſtea liberatus, moritur anno ——— 45.

D. Hieronymus Brunſuick medicus & pharmacopola Argentinenſis illæſa valetudine perduxit vitam ad annum ——— 90.

Wilhelmus Comes Hennenbergenſis poſt piam confeßionem & Dei inuocationem placidè obijt anno Chriſti 1559. ætatis ——— 81.

D. Aepinus Eccleſiæ Hamburgenſis ſuperintendens perijt anno ætatis ——— 54.

Lucas Cranach ſenior, pictor excellens & vir ſapiens, moritur Vimariæ anno ætatis — 81.

Barnonus dux Pomoraniæ ſenior Bugeſlai filius, obijt in arce Aderburg placidè anno æta. 72.

Fridericus Dux Saxoniæ Alberti filius, Teutonici ordinis Magiſter, pulſus à Polonis, perijt Rochlitij in exilio, anno ætatis ——— 36.

Thomas Witencbah Theologus & profeſſor Baſilienſis acris ingenij, mortuus ——— 54.

Philippus Comes ad Rhenum moritur anno 44. tantùm 5. menſes & 27. dies abſuit à 45.

Huldericus Dominus in Rappoltſtein, dux exercituum ——————— 36.

Chilianus Leibius Prior Rebderfenſis an. 81.

Chriſtoferus dux Wirtenbergenſis anno 54.

Sequentes perierunt anno 49.

Lucius Craſſus orator, vt Cicero refert, eo anno periјt.

Cato Pompeij partes ſecutus Vticæ ſeipſum interfecit, poſtquam Cæſar Iulius Scipionem & regem Iubam ſuperaſſet.

Alexander rex in Iudæa cùm per aliquot annos febri quartana laboraſſet.

Tamerlanes.

Ladiſlaus Iagellonus Rex Poloniæ.

Conradus Celtes primus Poëta in Germania.

D. Iohannes Oecolampadius Theologus, trium linguarum peritiſsimus.

Ioannes Paulus Baglionus Peruſinus in mole Adriani fuit decapitatus iuſſu Leonis decimi.

Theodoſius Imperator Conſtantinopolitanus vixit annos 49. menſes 3. dies 19.

Frater Cyriacus ordinis ſeruorum in arce Cremone ſeipſum interfecit, annum —— 49. vix excedens.

Honorius Theodoſii imperatoris filius poſtea imperator, vixit annos 49. menſes 11. dies 7. obijt Romæ.

Nico-

Nicolaus de Rudolphis Cardinalis Florẽtinus ditißimus.

Rex Iohannes Legionis & Castiliæ mortuus est anno 49. ætatis.

Camillus Palliotus Bonon. poëta elegantißimus, orator facundißimus, Græcarum literarum non ignarus, perijt in Gymnasio Felsineo.

Iacobus Bordingus Antwerpiæ natus regius Danicus medicus obijt anno ætat. ——— 49.

Molestinus Pistorius vtriusque I. D. Professor ac consul Lipsensis.

D. Iohannes Schneidewin iurisconsultus obijt Zeruestæ apoplexia.

Maximilianus 2. Imperator, filius, gener, ac pater Cæsaris, mortuus est Ratisbonæ in Comitijs annos natus 49. mens. 2. dies 10.

Simõ Grinæus Theologus natione Sueuus mortuus anno ætatis 48. tantum 5. menses abfuit ab anno ——— 49.

Ioachimus Eichorn Abbas in Ensidel.

Hi anno 56. interierunt.

Horatius.

Dion Syracuſanus, qui Dionyſium ex Sicilia eiecit, interfectus eſt.

Romulus aut interfectus à ſuis, aut igni cæleſti conſumptus.

Scipio Africanus in lecto mortuus inuentus.

C. Iulius Cæſar in ſenatu tribus & viginti vulneribus occiſus eſt.

Auguſtus præfuit Imperio Romano 56.

Valerianus ſanguine ſuffocatus.

Tiberius ſuſcepit imperium anno 56.

Nerua Imperator moritur cũ vixiſſet 56. 10. menſ. 10. dies.

Caius Iulius Agrippa præfectus Britanniæ.

Plinius 2. Veronenſis ſcriptor naturalis hiſtoriæ ab Aetna ſuffocatus, anno Chriſti — 82.

Conſtantius Conſtantini Magni pater quem genuit ex Helena filia regis Angliæ, Eboraci in Anglia moritur.

Monica mater Diui Auguſtini.

Paulina Romana, quæ in Bethlehem mortua eſt, ſuperuixit 8. menſes & 2. dies; vt in lib. S. Hieronymi inuenitur.

Caiguinus Cato, veteri Catorum familia oriundus, Romæ quinquies flaminem dialem, ter prætorem, bis cẽſorem, ſemel dictatorem, quinquies

quies consulem gessit: is annos 56. vixit. Rosanam amauit virginem vestalem filiam Cn. Curtij, ob quam exilio mulctatus, maximo cum probro infamis obijt, vt Marcus Aurelius Imperator in Epistola scribit.

Henricus 4. Imperator eo anno ætatis depositus ab Electoribus procurante id Pontifice per filium, & mortuus. & obseruandum est, quòd hoc ei contigit post patris mortem anno 49. postquam arma sumpserit 42. post matris mortẽ 28, postquam à Clemente Romæ fuerit coronatus 21. Hi anni omnes sunt climacterici.

Nicephorus Imperator Constantinopolitanus interficitur à Iohanne Zimisca, sciente propria vxore in palatio.

Simeon qui vixit in seuero ordine, ita vt illum nominent Simeonem in columna.

Fridericus Imperator Henrici 6. filius, capto suo filio à Bononiensibus, præ dolore in morbum incidit, & in illo à filio illegitimo puluinari suffocatus est ingrediens annum ———— 57.

Ludouicus Caroli filius Rex Vngariæ.

Dantes poëta Florentinus.

Rudolphus Habspurgẽsis in imperatorẽ electus est anno ætatis 56. ex cuius posteris Carolus & Ferdinandus Cæsares nati sunt, & domus Austriaca & Hispanica orta.

Bartholdus de Saxo-ferrato D. iuris.

Ludouicus 12. Rex Franciæ perijt anno ætatis 55. non multum abfuit ab anno ——— 56.

Matthias rex Hungariæ Viennæ apoplexia moritur. & obseruandum quòd anno 14. ætatis suæ vnà cum fratre incarceratus; frater supplicio affectus, ipse magna pecunia liberatus ad regnum Hungariæ peruenit: formidabilis fuit non solùm Friderico Imperatori sed etiam Turcis & Venetis.

Ioānes Duglossus historiographus Polonorum.

D. Bernhardus Zieglerus.

Adolphus 4. dux Holsatiæ, qui maxima bella propter ducatum Sleswicensem cum regibus Daniæ gessit.

Sixtus quartus pontifex.

Albertus Marchio Brandenburgensis elector, Cardinalis & Episcopus Moguntinensis, Magdeburg. & Halberstadensis.

Iacobus Mutius Attendula submersus, cognominatus Sfortia, maximus dux exercituum, cuius posteri ducatum Mediolanensem gubernarunt, non multum abfuit ab anno ——— 56.

Martinus III. pontifex ex Columnensiū familia, qui in Constantiensi concilio fuit electus.

Marcellus 2 Papa.

Henricus octauus rex Angliæ qui Thomam Morum interfici curauit, & nonnullas ex suis vxoribus.

Breda Rantzouius quondam vicarius Regius Danicus in Holsatia.

Iohannes Caluinus.

Albertus Durerus excellens pictor & vir sapiens.

Petrus Oxius Gubernator regni Daniæ, semel in exiliũ eiectus, postea reuocatus ac administratione regni iterũ potitus, perijt aqua intercute.

Andreas Osiander Theologus.

Fridericus primus Rex Daniæ qui Christiernum 2. è tribus Septentrionalibus regnis eiecit.

Christianus 3. cui per somnum reuelatus est dies obitus ipsius, qui bellum gessit cum Lubecensibus, & pacem contraxit cum Carolo V.

Cæsar Carolus anno ætatis 56. profectus in Hispaniã filio Philippo regnũ ac Ducatus cõmisit, omnibus suis subditis & legatis præsentibus in inferiori Germania valedixit, imperiúmque Romanum fratri tradere constituit, ac monasticam vitam elegit.

Comes Albertinus Buschettus Ferrariensis fuit à carnifice decapitatus & in 4. partes discerptus.

Comes Hieronymus de Pepulis Bononiensis obijt morte repentina, cùm egressus esset vix annum 56.

D. Iohannes Hessus pastor Ecclesiæ Vratislauiensis.

Magiſter Franciſcus Winmarienſ. ducum Saxoniæ Cancellarius.

Iohannes Iacobus à Wattenweil præſes Bernenſis.

Hi anno hebdomatico & enneatico magno 63. perierunt.

Orpheus

Anaxagoras Clazimenus Philoſophus.

Ariſtoteles, vt Laërtius ſcribit.

Demoſthenes.

Numa Pompilius.

Darius filius Hiſtaſpis Perſarum 3. rex, ex equi hinnitu ad imperium peruenit, Babylonem recepit, mortuus hoc anno.

Cicero fons eloquentiæ, Romæ, proſcriptus à Triumuiris & capite truncatus: Fuluia vxor Antonij linguam eius acu transfixit. Sed hoc obſeruandum, quòd anno 49. in exilium eiectus, anno 56. proconſul Ciliciæ factus, qui anni ſunt omnes climacterici.

Salluſtius hiſtoriographus Romanus & capitalis inimicus Ciceronis, qui repudiatã eius vxorem duxit.

Cornel. Gallus Foroliuienſis poëta & orator eximius, ſibi ipſi manus intulit.

Claudius ab Agrippina propria vxore veneno ſublatus, vt filium Neronem Imperatorem efficeret,

ficeret, à quo tamen ipſa poſtea necata eſt.

Maria virgo mater Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſecundum traditionem Euſebij.

Traianus Imperator vixit annos 63. menſ. 9. dies 4.

Adrianus Cæſar aqua intercute ad Baias moritur.

Tiberius 2. Imperator.

Iohannes Baptiſta Montanus, Veronenſi genere nobilis, medicorum ſui temporis in Italia princeps, Teruntij in prædio ſuo moritur annum agens ——————————— 63.

Cæſar Mauritius vnà cũ vxore ac liberis miſerè à Phoca ſucceſſore ſuo interfectus.

Venerabilis Beda, quem tamen auctor Speculi hiſtoriarum ſcribit mortuum eſſe anno ætatis 70, nonnulli 72.

Ludouicus Pius Caroli Magni filius mortuus eſt proximo poſt 63. anno.

Thomas Linacer medicus Anglus, multis ſcriptis clarus, qui & Londini collegium fieri curauit: proximo poſt 63. anno etiam mortuus.

Sanctus Bernhardus anno & die 63. obijt, Clarævallis cœnobij primus Abbas.

Mahometes pſeudopropheta, quanquam alij illum deceßiſſe anno 40. volunt.

Georgius Scanderbegius Caſtriotus Epirotarum princeps clarus ob victorias contra Turcas.

Eber-

Eberhardus Schneppius D. Theologiæ trium linguarum.

Georgius M. ordinis Iohannitarum, cùm superasset annum 63. per mensem & 4. dies.

Sebastianus Műsterus Cosmographus professor Basiliensis peste infectus.

Ludouicus Bauarus Imperator paulo antè depositus à pontifice & electoribus cadens cũ equo, ex quo mortuus est.

Bernhardus Ziegelerus in equestri familia natus, theologiæ & Hebraicæ linguæ peritissimus.

Nicolaus Cusanus Cardinalis clarus tempore Friderici Cæsaris, Germanus, Rhetor, mathematicus, Philosophus, & trium linguarum peritus.

Hieronymus Alexander Cardinalis Brundusinus è Comitibus Landriæ, Hebraicè & Latinè valde doctus, abfuit tantùm 14. dies.

Martinus Lutherus.

Philippus Melanchthon cùm complesset annos 63. dies totidem, moritur Witebergæ.

Philippus Landtgrauius Hassiæ dum contra Cæsarem Carolum arma moueret, captus, & postea à filio & Electore Mauritio liberatus in sua ditione perÿt.

Beatus Rhenanus vir doctissimus obÿt Argentinæ ætatis suæ 62; ergo à climacterico parum abfuit.

Aeneas

Aeneas Siluius Senensis, postea ad pontificatum electus, dictus Pius secundus, mortuus annum ætatis agens 64. per aliquot menses annum climactericum 63. superauit.

Franciscus ab Halle nobilis Brunsuicensis, qui ingentes diuitias filiæ quæ Henrico RantZouio nupsit, reliquit; & clarus propter multas magnorum principũ aduersitates & captiuitates fuit, quas superauit.

D. Nicolaus Reibeisen iurisconsultus, Caroli V. *Regis Ferdinandi, Archiepiscopi Saltzburgensis Consiliarius.*

Iacobus Sturmius sapientia & vitæ integritate & facundiæ splendore clarissimus.

D. Iustus Ionas senior contra quem scripsit Erasmus.

Georgius Spalatinus concionator in aula Ducis Saxoniæ electoris.

Philippus Cominæus eques Flandricus, qui historiam Ludouici XI. *eiusq. filij Caroli* VIII. *prudenter descripsit lingua Gallica.*

Petrus Martyr Vernelius Florentinus Theologus.

Dethleuus BockWoldius Dominus in Wensin & Muggesfeld.

Auus, pater, ac mater Danielis Rantzouij belli ducis contra Ericum Regem Sueciæ, omnes periere hoc anno climacterico. Aui nomen erat

Anto-

Antonius, patris Gothſcalcus.

Hieronymus Frobenius Typographus Baſilieſis moritur anno ætatis 62. abfuit per aliquot menſes à climacterico 63.

Similia exempla ex hiſtorijs & quotidiana vita colligi poſſunt, quamplurima; quæ vt oſtendunt annos climactericos & enneaticos eſſe periculoſos, ita eoſdem ex cæleſtibus arcanis cauſis dependere eſt manifeſtum, & nequaquã Epicureorum more cõtemnendi, aut reijciendi ſunt. Sed quando inſtant, medici & aſtrologi conſulendi, in omnibus actionibus prudentia adhibenda, temperantia in cibo & potu & in rebus neceſſarijs exercenda. Et poſtremò Deus immortalis ardentibus votis inuocandus, vt vitam nobis proroget; nos, noſtráque omnia commendata ſibi habeat, & in vera fide & inuocatione ad beatorum conſortium traducat. Quanquam non tantum his annis, ſed omni momento obnoxij ſumus calamitatibus & morti, ad quæ omnia toleranda, vt viros fortes & Chriſtianos decet, ſemper parati eſſe debemus, ſcientes Deũ vitam noſtram & longitudinem dierum eſſe.

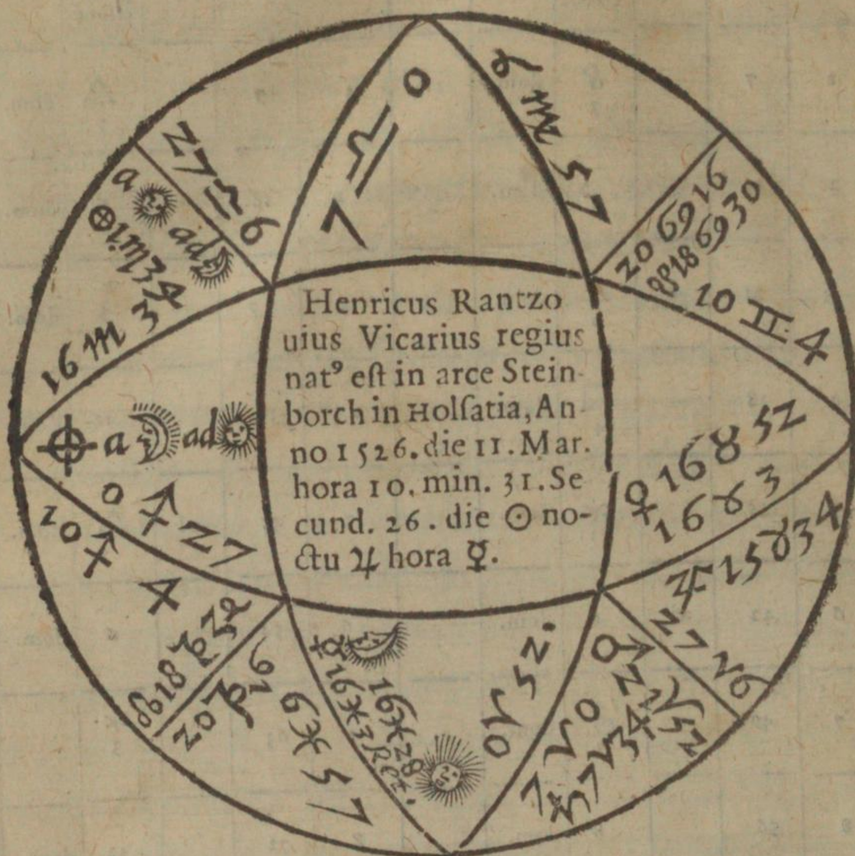
Adiectæ ſunt hîc in fine duæ tabulæ annorum climactericorum & enneaticorum, quæ ſunt collectæ ex 7. & 9. numero; ex quibus videre licet ad quos aſpectus & domos aſcendens & cæteri planetæ profectione his annis perueniunt.

Similiter his adiuncta eſt figura natiuitatis Henrici Rantzouij cum ſuccincto iudicio, nuper à doctiſſimo viro D. Conrado Daſipodio Aſtrologo Argentinenſi edita.

Numerus	Anni Climacterici		Aspectus in profectione	
1	7		☍ 7	dom.
2	14		2	dom.
3	21		△ 9	dom.
4	28		□ 4	dom.
5	35		✶ 11	dom.
6	42	ad	6	dom.
7	49		☌ 1	dom.
8	56		8	dom.
9	63		✶ 3	dom.
10	70		□ 10	dom.
11	77		△ 5	dom.
12	84		12	dom.
13	91		7 ☍	dom.

Numerus	Anni enneatici		Aspectus p profectionē	
1	9		△ 9	dom.
2	18		6	dom.
3	27		✶ 3	dom.
4	36		12	dom.
5	45	ad	△ 9	dom.
6	54		6	dom.
7	63		✶ 3	
8	72		12	dom.
9	81		△ 9	
10	90		6	dom.

8 præcedēs cadit in decimam domum, nam ☽ fuit in 19. grad. ♍ supra terram.

Omnes planetæ ſunt in planetarum exaltationibus: ergo honores.

1. ☉ in exaltatione excellentes honores atque dignitates largitur.

2. Duo Planetæ in proprijs domibus, faciunt illuſtrem & ſplendidam ac celebrem fortunam: & in maxima vitæ parte, & in ſuis actionibus felicem & fortunatum.

3. ♃ Naturalis ſignificator religionis iunctus ♀ & ✶ aſpectu intuens ☽ & ☿: pietatis, ac veræ religionis, ſinceritatis, modeſtiæ, & cæterarum virtutum ſtudioſum reddunt.

4. ☿ In angulo dat alacritatem ingenij, literarum atque diſciplinarum ſtudium: imprimis verò rerum mathematicarum & naturalium.

5. ♂ ☿ &

5. ☌☿ & ☽ In quocunque fiat ſigno, excellentia facit ingenia, in quibus non tantum eſt indolis præſtantia, ſed & induſtria atque ſagacitas eximia: ſed Retrogradus ☿ actiones, non ingenium impedit.

6. ♂ Morborum ſignificator calidas & ſiccas infirmitates corporis adfert.

7. ♃ Generalis ſignificator diuitiarum in 7. ex coniugio diuitias durabiles per omne tempus vitæ largitur; præſertim cùm ſit fortis & fortunatus.

8. Septima domus cum ſuis ſignificatoribus bene conſtituta, feliciſſimum dat coniugium; præſertim cùm benefici Planetæ in 7. exiſtentes ſint felices & potentes; nobilem, diuitem, & opulentam atque bene moratam coniugem promittunt. & cùm ☽ intueantur aſpectu benigno, concordiam & vnanimitatem coniugum largiuntur.

9. Itinerum ſignificatores, promittunt itinera honorifica & ob res Iouiales, taléſque actiones, & ad perſonas, vel propter perſonas regias inſtituta. ♂ in 5 cum ♄ in proprio ſigno, etſi hi in hoc loco ſolēt negare filios, tamen cùm ♂ ſit Dominus natiuitatis Aſcendentis & 5 domus, in ſua triplicitate & termino fortis, dedit filios & datos ſeruabit, eruntque potentes: nam ♄ propter loci præſtantiam 5.domus nihil mali perpetrare poterit, in domo ♂, circumdatus à ☉ & ♂.

Mors ſubitanea adueniet Rantzouio, cùm ☉ ♄ & ♂ ſunt in ſigno violento & ☋ draconis in 8. domo cum ſtella violēta Hercule: Erit tamen longæuus, propterea quòd Hilech & Alcochoden ſunt fortes, & Aſcendentis & ☽ ſigna ſunt humida, & ſatis humidi radicalis ſuppeditant nato. Dominus verò Aſcendentis & Almuthen, ſcilicet per ſe feruens eſt, & feruidum ſignum domicilium proprium occupat, vnde æquali menſura natiuum calorem humido radicali proportionatum præbet; ita vt neque humoris redundantia calorem extinguat, neque conſumi citò ab illo poſſit.

Minantur tamen illi aſtra mortem Anno Climacterico 56. profectio enim eius aſcendentis peruenit ad octauam domum, & □ ☉ ♄. & ♂. & Lunæ quæ eſt Hilech ad oppoſitionem ☉ ♄. & ♂. Sed cùm directiones nō adeò ſint malæ, (directio enim aſcendentis à △ Martis ad □ Solis tendit) illum annum hunc ſuperaturum ſpero.

♂ in propria domo. ♀ in propria domo.

☌ benigna ♃ & ♀ fortunarum in domo propria ♀ fortunæ.

⚹ aſpectus ♀ & ♃ ad ☽ ex 7. Cardinali domo, in 4.

⚹ aſpectus ♀ & ♃ ad ☿ locum ex 7. Cardinali domo in 4.

☌ ☿ & ☽ in 4. domo Cardinali.

☊ & Fidicula, in 2. domo.

☉ & ♄ ☌ in ♈ infortunata eſt: præterquam ♂, cætera omnia bona feliciáque ſunt. Directi & veloces ſunt omnes: excepto ☿ Retrogrado.

SEQVVNTVR VERSVS DE PLANETIS.

SATVRNVS.

Mortales odio infeſtans & peſte maligna,
Falcifer immiti deuorat ore ſenex.
Ora modis miris ſemper cui liuida pallent,
Inuidia huic cordi eſt ambitióque latens.
Turpis, iners animus, frigus ſub pectore torpet,
Adiuuat hæredē, vomere ſcindit humum.

IVPITER.

Vtilis affulget iucundo ſidere terris
Iupiter, vnde iuuans dicitur eſſe pater.
Iura, Magiſtratus, fora, templa tuetur & vrbes,
Iuſtitia clarus, conſilijſq; viget.
Efficit hic magnis gratos, & amator honeſti,
Ex imo natos tollit ad alta gradu.

MARS.

Igneus ecce micat rubicundo lumine Mauors,
Pectus & accenſum feruida bilis agit.
Hunc iræ rabies, furor, arma ferocia, cædes,
Proditio, bellum, ſeditióque iuuant.
Sæpius apportat claram victoria famam,
Lites ex ſpolijs diſsidijſq; facit.

SOL.

Sol oculus mundi, vitæ sol lucis & auctor
Lucens solus humo, nomina Solis habet.
Magnamimos, iustos, creat hic & sæpe superbos,
In solio regis collocat atque duces.
Longæuos facit hic & magno nomine claros,
Splendida fert Regum dona fauore potens.

VENUS.

Hæc Soli vicina Venus nitet aurea vultu,
Blanda, decens, formæ iura potẽtis habet.
Lætitiam, choreas, lusus amat, otia quærit:
Editus hac amor est, hac genitrice iocus.
Vere nouo gaudet, terram fecũdat & æquor,
Commoda dat thalami fœdera, dote beat.

MERCURIUS.

Mercurius fertur breuibus leuis æthere gyris,
Inconstans, varius, nec statione manet.
Hic aciem ingenij, varias largitur & artes;
Dulcis & orator voce, poëta lyra est.
Mercator bonus est; animi vim mobilis æquè
Applicat ille bonis, applicat ille malis.

LUNA.

Luna per humẽtes tenebras & cãdida bigis
Luce micat fratris: corpora magna creat.
Herbosis habitat ripis, freta cærula ponti
Nauigat: extremo quærit in orbe domum.
Dat thalami socias, in regna ablegat & vrbes,

Instabilis vitæ mutat & illa genus.

Hæc disticha singulorum planetarum domos, exaltationes & casus complectuntur. H.R.

Saturni domus est noctis caper, vrna diei,
Huic dolor est Aries, gloria libra, seni.
Iupiter arcitenentis habet cum Pisce sagittam,
Cui tamē in cancro sors bona, iniqua capro.
Sed Martis domus est Aries & Scorpio pugnax;
Húncq. caper tollit; cancer ad ima premit.
Sol habet hospitium sibi solus in æde Leonis,
Atque illi est Aries gloria, libra dolor.
At Venus in Tauro, libræq. per atria versat,
Piscibus exultat, Virgine pressa iacet.
Mercuriúsque habitat Geminorum in sede, triumphat
Virgine, & est mæstus Pisce adeunte caput.
Luna domum Cancri tenet: illam Taurus honorat,
At supra hanc versans Scorpio sorte premit.

MENSIVM LABORES H.R.

IANVARIVS.

Ianus vina bibit, crepitantíque aßidet igni,
Et pingues carnes torret, edítque suum.
Annum præteritum claudit, reserátque futurum,

Sed venam ferro tangere, iure vetat.

ALITER.

Iane biceps, anni finis, redeuntis origo,
Lætus ad igniuomum decoque parta focum.

FEBRVARIVS.

Indurat liquidas glacie Februarius vndas,
Frigeóque exclamat, ligna bipenne ſecat.
Excitat ad Venerem, mandátque incidere venam,
Sub glacie multos piſciculóſque capit.

ALITER.

Qui Februo tibi nec pelles, nec ligna reſeruas,
Falleris; hac currum, qua ratis ibat, ages.

MARTIVS.

Vomere ſcindit agros, noctéſque diebus adæquat
Martius, ac veris tempora læta creat.
Balnea inire iubet, & nauibus æquora ſulcat;
Ac vitem, frondes arboreáſque putat.

ALITER.

Vomere ſcindit agros, nocteſq́; diebus adæquat
Martius, & veris nuncia hirundo redit.

APRILIS.

Arboribus frondes, dat cāpis gramen Aprilis,
Perficit ac pleno munere veris opus.
Humores purgare iubet medicamine prauos,
Et celebrat Christi Paſchata ſacra gregis.

Aliter

Aliter.

Cana viret tellus, è frondibus induit arbor
Aprili gemmans eliciente decus.

MAIVS.

Maius habet flores, flauum facit inde butyrum,
Lætitiáque hilarat cuncta creata sua.
Venatu inuigilat, quo longas transigat horas,
Temperie superat tempora cuncta sua.

Aliter.

Salue ter felix ô Maie smaragdine, salue;
Temperie certant tempora nulla tibi.

IVNIVS.

Iunius ad saeui proficiscitur horrida Martis
Prælia, mellificat, fœnáque falce metit.
Crescentem segetem spicis exasperat, atque
Lanam ouium tondet, Solstitiúmque facit.

Aliter.

Iunius æstiuo, detonsa tempora lana
Defendas pecori solstitium iubeo.

IVLIVS.

Iulius ardenti Cane torridus arua perurit;
Et gelido nudos abluit amne viros.
Falce metit segetes, sequitur vestigia cerui,
Ac lepores fallit seu cane, siue plagis.

Aliter.

Sub brumam ne fortè pecus moriatur, Iuli
Prospicis, & curua gramina falce secas.

AVGVSTVS.

Auguſtus pyra dat, maturat poma calore;
Ad coitum ceruos ſollicitátque vagos.
Aeſtiferi Canis ardores hic terminat idem,
Atque operas finem meſsis habere facit.

Aliter.

Iam matureſcunt Auguſti munere fruges,
Cúmque amplo ſortem fænore reddit ager.

SEPTEMBER.

Stercore September ſterilem fæcundat agellum,
Proſciſſóque iacit ſemina lecta ſolo.
Maturas roſeo de palmite colligit vuas;
Noctem æquat luci, dulcia muſta coquit.

AVGVSTVS.

Auguſti Ceres eſt, Septembris munus Iacchus,
Vnde homines viuunt, nos duo perficimus.

OCTOBER.

Frigoribus cælum magis intractabile reddit
October, ſtabula hinc cogit adire pecus.
Arboribus fructus adimit, ſpoliátque decore,
Atque etiam cupidè turbida muſta bibit.

Aliter.

October muſtum calcatis exprimit vuis,
Et ſeret hæc anno quæ redeunte metat.

NOVEMBER.

Ligna vehit, mactátq. boues, & lætus ad ignem
Ebria Martini feſta Nouember agit.
Ad paſtum in ſiluam porcos compellit, & ipſe

Pinguibus interea vescitur anseribus.

Aliter.

Autumnus quæcumque dedit, consumo Nouember;
Et pinguem hiberna glande trucido suem.

DECEMBER.

In niue persequitur vestigia pressa ferarum,
Abluit & calida membra December aqua.
Affert solstitium, celebrat cunabula Christi,
Et iugulat porcos, tribula dura ferit.

Aliter.

Haud auis, haud fera venanti deest vlla Decembri,
Quamuis ningat atrox & gelet vsque vadum.

Versus continentes diuisionem anni, mensium, dierum.

Absoluit cursum duodenis mensibus annus,
Quattuor hebdomadas mensis cōplectitur vnus,
Hebdomadaq́ est septem rursus distincta diebus,
Quæque dies constat viginti quatuor horis.
Attamen integris numeratus partibus annus,
Ter centum cum sexaginta quinque diebus
Perficitur: si sex tamen addas insuper horas,
Integer inde dies quarto fit quolibet anno;
Hinc bissextilis tum denique nascitur annus.

His comprehenduntur qualitates & proprietates anni. H. R.

Ver præbet flores, calidum ver feruet & humet:
Aestas sicca calet, formosa est meßibus Aestas:
Musta dat & morbos Autumnus, siccat & alget.
Friget & humet Hiems glacie & niue flumina
stringit.

Tetrastichon fertilitatem anni designans. H. R.

Mensis vbi fuerit Martis sub nube serenus,
Et contra pluuijs fetus Aprilis aquis:
Frigora si Maius secum trahat, aureus annus
Tunc tibi, & omnigenis fructibus vber erit.

His versibus comprehensi sunt mensium dies.

Iunius, Aprilis, Septēber, & adde Nouēbrem;
Hi denos ter habent, dinumerántque dies.
Hinc omnes reliquos menses ex ordine Iani,
Vnum & triginta quenque tenere ferunt.
Sed Februus tantùm viginti continet octo,
Ille bisextilis nî tamen annus erit.

Hi

Hi menſes anni continent & ſigna in quibus Sol verſatur: deinde Solſtitia & Æquinoctia. H. R.

Martius atque Aries producunt tempora veris.
Aprilis ſecum torui fert cornua Tauri.
Floribus adducit Geminorum ſidera Maius.
Solſtitium æſtiuum Cancri fert Iunius axe.
Quintilem menſem Leo feruidus igne perurit.
Auguſto meſſes tecum trahis aurea Virgo.
Aequat September noctes examine Libræ.
Scorpius Octobrem pugnax iubet ire minacem.
Exerit Arcitenens medio ſua ſigna Nouembri.
Solſtitiúmq. affers hiemis Capricorne Decẽbri.
In medio Iani madidi ſtat ſidus Aquarî.
Procedunt duplices in Februa tempora Piſces.

AD LECTOREM THEOPHILVS SYLVIVS.

VTCVNQVE me præſtitiſſe arbitror, candide lector, ea quæ titulus huius breuis tractatus promittit. Si autem in deſcribendo aut ſingula nomina ſeorſum ſub annis ſuis colligẽdo errauerim, aut forſitan numeros tranſpoſuerim, id feſtinationi meæ potius, quàm negligentiæ aſſcribas velim. Quod ſi etiam inter hos, qui annis climactericis perierunt, non-

nonnullos inuenies annotatos aliquo anno mortuos, in quem tamen eorum obitus non prçciſe incidit;certò nihilominus deprehēdes, illos plerumq. circa illum annū paulo antè, vel ſtatim pòſt defunctos eſſe. Quinetiam interdum diuerſæ ſunt hiſtoriarum ſententiæ, de morte nonnullorum illuſtrium virorum. Sed tamen hic nihil huiuſmodi annotatum eſt, quod non ex auctore vel hiſtoriographo aliquo probari queat. Hæc breuiter tibi ſignificanda eſſe duxi, vtq́ue meam operam in deſcribendo ac edendo boni conſulas, rogo. Si gratum tibi hunc laborem eſſe intellexero, breui alia maiora ex eadē bibliotheca Rantzouiana proferam. Vale.

Henrici Rantzouij encomion.

Sunt tibi cum regum, tum publica cōmoda curæ,
Nec tamen Aonidum munera grata minus.
Regibus & patriæ pariter Muſiſq́ placere,
Quod facis, humanum vincit id ingenium.

Aliud.

Fidite Pierides; vobis Rantzouius heros
Inter opes lituos, inter & arma litat.

Aliud de familia Rantzouiana.

Hactenus ambiguo lis hæc ſub iudice pendet,

Artibus

Artibus aut armis lausne ferenda prior:
Rantzouia Pallas litem hanc in gente diremit,
Has illis, illa his posse carere negat.
At domus est Cimbris non vlla vetustior oris,
Pluribus & quæ nunc claret imaginibus.

FINIS.

Nihil habet hic tractatus contrarium fidei Catholicæ, quod æquum lectorem posset offendere; quod atteſtor

Waltherus vander Steeghen S. Theologiæ Licentiatus Canonicus Antwerpienſis.